

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap

a magyar hölgyek számára.

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség. József-külváros, ösz-utca, 4-dik sz. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	--	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

A melegebb idővel beállt a nyári idény az öltözékre nézve, a világos, finom, átlátszó szövetek háttérbe szorítják az eddig kedvelt kelméket; ezen szellős szövetekkel a nehézségek egész serege köszönt be hölgyeinkhez, mert a mostani ruháknak egészen más diszítés kell, mint például tavaly, hol a nagybőségű és hosszú ruháknak igen csekély, épen csak a kelmét emelő diszítés kellett, — holott a mostani keskeny, redőtlen formához gazdag diszítés szükséges, ha azt akarjuk, hogy szépen és jól álljanak. A gaze- és barége-ruhák dudorokkal és fodrokkal diszittetnek, szalaggal és csipkével felváltva, a derék és ujjak diszítése mindig öszhangzó a szoknya diszítésével. A mosható kelmékre egyszerűn zsinórra húzott volantok alkalmaztatnak, melyeket tetszés szerinti alakban lehet felvarrni. Különben minden öltözék, mely az eleganciára igényt tart, legyen ékbe szabott, s a hol csak alkalmazható, csúcsos, fogas, rézsutos, hegyes és rövid. A „rövid“ szó azonban ezen könnyű, átlátszó kelmékből készült ruháknál csak annyit jelent, hogy ne söpörjék ugyan a földet, de koránsem legyenek oly rövidék, mint a sétaöltözék, melyre ugy is mindig kissé tömörebb kelme használtatik.

Nem ajánlhatjuk eléggé hölgyeinknek, kik rövid ruhákat viselnek, hogy az alsószoknyákra minél több figyelmet és gondot fordítsanak, mert többször volt már alkal-

munk tapasztalni, ha szeles időben fővárosunk poros utcáin jártunk, hogy a „jupon“ koránsem felelt meg a felső öltözék eleganciájának; mennyire sérti ez a szemet — szükségtelen magyaráznunk, különösen az ugynevezett „jupon de conveniance“, mely a krinolin alatt viseltetik, igen fontos öltözékdarab, melyre nagy gondot kell fordítanunk; ez mindig bizonyos egyszerű eleganciával legyen készítve, a krinolin fölé sűrű szövetből való ékbe szabott alsószoknya szükséges, mely az abroncsokat elfödi; könnyű, átlátszó ruha alá ezenkívül még egy mullszoknya is szükséges.

A nyári öltözékekhez tartoznak a pompás csipke-beduinok is, ugymint a legnagyobb mennyiségű paletot, peplum, gallér és más számtalan nevű és alaku felöltő, melyek a legnagyobb választékban *Türsch* csipkekereskedésében (váci-utca) kaphatók.

Egyszerűbb, de azért elegáns öltözékekhez nagyon kezdenek viselni fehér kaschmirfelöltőket a feketék helyett, miután ezek is minden színhez illenek. A fehér kaschmirfelöltőket keleti modorban himzett két-három ujjnyi széles szegélylyel diszítik. Ezen szegély-sik szintén kaschmir, melyre finom színes gyapjuval nagy öltésekkel csillagok, pálmák, galyak mind összevissza vannak kivarrva, leginkább buzavirágszín, aranyárga, piros, zöld színnel. Ezen diszitmény fölötté ékíti az öltözéket, s igen könnyen készítheti azt minden hölgy saját ügyeskeze ivel. Nem kevésbbé szép egy másik, szintén most fel-

jött diszítés, mely a következő: keskeny, fehér, apró fogásra kivágott tafota-csikkokkal szegélyezik a kaschmir-, vagy fincm piqué-felöltöket, a tafota-szegély alá szintén apró fogas kék, piros, fekete vagy sárga posztót tesznek, úgy hogy annak fogai kilássanak. A fehér tafota-szegélyt azonban a fönnleirt modorban lehet himezni, a posztóéhoz hasonló színnel. Ezen diszítés fölötté kedvelt, és gyermekruhákra is használtatik.

Azonban mondhatjuk, hogy a nyári idényre készült öltözékek elegáns és egyszerű színvegyülettel vannak összeállítva. Általánvéve most nem látunk a divatos színek közt egyetlen kiáltó színt sem, mert a nyers foulard gyöngéd hamvas-barna, finom világos sárga, — és a legujabb szín: a vanília, — barna; tehát legkevésbé sem sérteti a szemet. A kinek e színek élettelennek, egyhangunak tünnek fel, az diszítse élénk, tarka színekkel, mi fölötté ékesen áll, ha nem tulzott. A vaníliaszínű ruhákat borostyánkőszínű tafotasíkokkal, a nyers foulard-ruhákat leginkább zölddel, a hamvasokat barnával vagy feketével, fiatal leányok számára zölddel, pirossal vagy kézzel lehet diszíteni.

Végül még egy fölötté elegáns ékes *pe-terin-t* (gallér) kell megemlitenünk, melyet magas, könnyű ruhákhoz viselnek.

Ez csupa blondtüll-rüchből áll, melyek rézsutos lila tafota síkokra vannak varrva, a rüchbe itt-ott kis ibolyák alkalmazvák; széles fehér blond-csipke környezi ezen szép gallért, mely azonban csak vállig ér.

K.-Beniczky Irma.

A divatkép leírása.

I. alak. Ruha, felső- és alsó-szoknya hamvas popeline-ből, barna atlaszszal diszítve. Az alsó-szoknyára hosszú, sima, 6 centimeter széles atlasz-csik van rá varrva, a felső-szoknya peplumalakba van szabva; a két, oldalt nyitott csucs — a mint ábránk mutatja — selyem bojttal és atlasz-csikkokkal van diszítve. A paletot bő, nyitott uj-jain hasonló diszítés van. Hamuszin crepp kalap barna atlaszszal és fekete csipkével diszítve. Ezen elegáns, izletes öltözék fölötté illő idős hölgyeknek.

II. alak. Fehér mohair ruha kétszínű diszítéssel. Az alsó, rézsutos fogásra kivágott szoknya fekete és piros kaschmir-csikkal van diszítve, melyek a fogakalakja szerint felvarrvák; hasonló diszítés jelöli a felső-szoknya varrását, mely a két oldalán nyitott s elül is úgy van diszítve mint hátul. Az

oldalvarrásokon végig fekete zsinórzat van piros gombokkal; az alsó szegély fekete jet-rojttal van környezve. A paletot hasonlóan van diszítve, csak hogy a fekete csik helyett gyöngysujtás van alkalmazva, két piros csik között.

Finom perge szalmakalap bársonyszalaggal és korállal diszítve, fehér fátyollal, egészíti ki ezen elegáns öltözéket.

A vaj.

A háztartás legfontosabb tárgyai közé tartozik a vaj. Ismert dolog, hogy ha a tej hosszabb ideig áll, felszínén egy könnyebb tömeg gyülik össze, melyet tejfelnek, tejszínnek neveznek. Ennek leglényegesebb része az apró vajgömbök, melyeket hüvelyek vagy hólyagaik vesznek körül. Ha a tejfelt leszedtük, vajat készítünk belőle. A mint tudjuk, az a köpülő segélyével történik, hol a tejfelt addig sodorják, ütik, kavarják, míg a vajgömbök hólyagai szétpattannak és azok nagyobb tömegbe összeállhatnak. Ily alakban kisedjük aztán a köpülőből. Az így elkészített vaj még a tej sajtanyagából tartalmaz valamit, ugymint egy csekély rész tejczukrot, — az ásványrészekből és vízből is marad benne egy rész.

A vaj eredete szerint nem állhat tiszta zsirból. A zsirmennyiség csak hat-hetede, vagy legfeljebb négy-ötöde az egész tömegnek, és egy-hetede vagy egy-ötöde víz. A vajnak zsirja sem egészen tiszta vajzsir, (e névvel jelzik a vegyészek ama zsirt, mely leginkább a vajban — s a mint soká hitték, csak is abban található) — ez legfeljebb súlyának két százalékát képezi. A vegyészeti vajzsir igen csekély melegségben folyékonyvá lesz, és olajédből (az ismert glicerin) meg vajsavból áll, mely kötetlen állapotban illékony s a legerősebb vajsavszaggal bir.

Ezenkívül még három másféle sav talál-tatik a vajban, mely, úgy mint a vajsav, olajéddel van összekötve s ezért nem bir semmi szaggal. A vajnak többi zsirja olaj- és az ugynevezett gyöngy-kagyló-, vagy ikrás-zsir.

Ha a vajnak azon részei, melyek illékony savakból és olajédből állnak, feloldatnak: akkor a vaj kellemetlen, erős savanyu szagot és sajátságos kaparó izt nyer; ilyenkor *avasnak* nevezzük. Ezen feloldásnak és e szerint romlásnak előidéző oka a vajban levő sajtanyag és víz.

A vaj, tápbeccsét illetőleg, magasabb fokon áll, mint a többi zsiradék. A természetbuvárok különféle tapasztalatai és észlelései szerint a zsír fölötté szükséges a testnek a sejtszövet képezésére és főtartására. A zsiradék leginkább a lélekzési szervek működését tartja fön és könnyíti, úgy mint a cukor, gummi, keményítő.

A test szervezete egészen felhasználja a zsiradékot, avagy ismét mint zsirt, azaz kövérséget rakja le a testnek különféle részein. A zsír könnyíti a tésztaemüek, a kenyér, a zöldség emészthetését; a salátát például olaj nélkül csupán a fűevő állat emésztheti meg.

Az irós-vajsokkal jobb és becsesebb, mint a kiolvasztott; és minthogy nyáron sokkal több és jobb tej van mint télen, s így több vajat is készíthetünk: abból annyit tegyünk el télre, a mennyire szükségünk van. É végre oly vajat választunk, mely minél frisebb tejfelből készítettett. Midön a vajat kiszedjük a köpülöböl, azt először víz nélkül, tiszta edényben széles fakanállal addig dolgozzuk ki, míg az író egészen kijön belöle, aztán mossuk hideg vízben, ezt addig változtatva, míg egészen tiszta marad; ezután ismét dolgozzuk ki víz nélkül, verjük, forgassuk addig, míg az utolsó csepp víztől is megszabadítottuk. Most vegyünk szép fehér konyhasót, két részt, egy rész finomitott salétromot, és egy rész cukrot, mindezt törjük meg finomra. Ezen vegyüleből vegyünk két latot egy font vajra, s keverjük jól össze, úgy hogy minden részét átjárja; az így elkészített vajat nyomjuk be üveg vagy porcellán edénybe, úgy, hogy semmi hézag ne maradjon; tetejére tegyünk só, kössük le hólyaggal s tegyük száraz, hűvös helyre. Azekké elkészített vaj eláll több hóig. Midön használni akarjuk, mossuk ki először vízben, aztán édes tejben, és izére úgy mint szagára és színére nézve meg nem lehet különböztetni a most köpült vajtól. Porcellán- vagy üveg edény helyett uj, kívül-belül mázolt cserépfazék is használható, hanem azt, (a mint már említettük a konyhaedényekről szóló cikkünkben) sóval és eczettel ki kell főzni és belül jól kisikálni köporral. A só gátolja a savak és sajtanyag feloldását s magába szija a vizet; ezáltal megóvatik a vaj a megromlástól. Ezen eljárás mellett elláthatja magát a gondos gazdasszony irósvajjal az egész évre. A hol sok tehenet tartanak s

nyáron a vajat nem lehet eladni, ha azt a fenneleirt módon elteszik, télen jó áron eladhatják.

A háziur dolgozó-szobája.

Valamennyi szoba közt ez az, melyre egy értelmes, művelt, szerető nő legtöbb gondot fordít, melyet a legnagyobb figyelemmel, minden körülményt, minden kelléket tekintetbe véve, rendez be. Ha csak lehetséges, az ilyen dolgozó-szobának ablakai csendes, tiszta udvarra vagy kertre nyiljanak; az utcza zaj, a házi munkák nem ritkán szinte zajos zsvaja nem illenek össze a szellemi munkával.

A dolgozó-szobának berendezése, butorzata legyen czélszerű és kényelmes, foglaljon magában egy külön világot. Tudományos készletek és a *comfort* ne hiányozzék tehát benne. A mi a munkát könnyíti, mi a szobabani életet kellemessé teszi, az leljen helyet ott.

Mindenekelőttvaló az íróasztal, mely elég nagy legyen, hogy a papir, az íróeszközök, a szükséges könyvek elegendő helyet találjanak, ugymint este a lámpa. Fölötté czélszerű az oly íróasztal, melynek tábláját tetszés szerint feljebb lehet emelni vagy leereszteni; ezt igen egyszerű csavargépezet által lehet elérni. Az íróállvány csak annak ajánlható, a ki oly jó szemmel bír, hogy egyenest állhat az írásnál; ha le kell hajolnia, sokkal czélszerűbb az ülés. A szék legyen kényelmes, hát- és kartámlával ellátva, de ne legyen puha; legajánlhatóbb a fatámlány nád-üléssel és hát-támlával.

Az író-asztal közvetlen közelében legyen egy kisebb könyvállvány, hol a legszükségesebb könyvek vannak, ugymint a térképek is kéznél legyenek.

Az író-asztalon legyen az irattartó tárczának helye, melybe munka közben a beirt ivateket lehet tenni; így minden zavar és rendetlenség kikerülhető.

Nagyobb könyvszekrény is szükséges a szobában.

A kényelmes ülés a divánon az olvasás alkalmával fölötté nagy előnnyel bír; a diván előtt gömbölyü vagy ovál asztal szükséges; a pipa-állvány minden dohányzási eszközökkel ellátva a diván közelében legyen, úgy hogy a rajta ülő elérhesse a nélkül, hogy felkeljen.

A szoba közepe legyen szabad, hogy a fel s alá járkálásra legyen hely.

Ha lehet, az egész szoba talaját szőnyeggel kell bevonni; ez nagyon előnyös a csendes életre nézve, melynek színhelye e szoba.

Az ablakon, vagy annak közelében, úgy hogy a nap és világosság érje, legyen egy virág-asztal néhány jól ápolt, duslombozatu növénynyel; e szobában legyen helye a nő és a gyermekek arczépeinek.

Légsulymérő és léghőmérő az ablakban leljen helyeket. Csengetyűzsinór se hiányozzék.

Fölötte fontos dolog a dolgozó-szobának rendben tartása; ha annak lakója nem tevé szokássá az író-asztalnak rendbehozatalát, úgy más kézre és más segélyére kell szorulnia.

Hanem ezen segítő, rendező kéz gonddal, értelemmel, kiméletesen végezze munkáját, nehogy bajt és zavart okozzon.

A háznak zajtalanul működő jó szelleme itt mutathatja magát legelőnyösebb színében. Oly rend, melyet egy harmadik kimélytelen kéz szigorun a „rendesség“ szabályait követve különösen az író-asztalon előállítana, gyakran a legnagyobb bajt idézhetné elő, s valódi chaoszserű hatást gyakorolna az író-asztal birtokosának gondolataira. Ha a látszólag rendetlenül szerteszhányott iratokat, papirdarabokat, jegyzeteket, a nyitott, egymásra halmozott könyveket minden nap szépen összeraknák, helyeikre tennék: akkor az ily rendes író-asztal megszűnnék gazdája kedélyes műhelyének lenni, sőt inkább a gondolatok, az eszmék temetőjévé, csatamezővé, sőt sivatag pusztává lenne.

Tehát rendezzünk, hanem mérsékeltlen, figyelemmel, zajtalanul és kimélyteljesen!

Hasznos tudnivalók.

Hogy kell a füstölthust, halat eltartani?

Ha ilyenkor még van füstölthustunk vagy hal, mit még tovább akarnánk tartogatni, azt most forró vízzel le kell mosni, megtörölgetni és száraz, szellős helyre felfüggeszteni, a hol a légyek hozzá nem férhetnek; ha megszáradt, tegyük újra 24 órára füstre, aztán hintsük meg jól hamuval, vagy még inkább faszénporral s tegyük el hűvös, de száraz helyre; így eláll még hetekig.

Legyek elleni óvszer.

A mindenféle légyneműek most fölötte kinezák az istállós marhát és lovat; ezek ellen biztos

óvszerül szolgál a következő: főzzünk egy font diófalevelet vízben jóideig, aztán szűrjük meg, és főzzük a levét addig, míg sűrűdni kezd, azután tegyük bele néhány kanállal terpetinszeszt és olajt vagy zsírt; rázzuk össze addig, míg az olaj és szesz tökéletesen elkeveredik a diófalevél-lével. Ezen folyadékkal kell a lovat vagy marhát vakarás és tisztítás előtt jól bedörzsölni, különösen azon helyeken, hova a legyek leginkább szoktak gyűlni.

Ha ezen folyadékba egy darab ócska, puha posztót mártunk s a lovat ezzel szépen megtörölgetjük, vakarás és kefézés után is lehet azt használni. A legyek ezentul békével fogják hagyni.

Fris, illatos virág télen.

Vágjunk éles késsel félig nyílt rózsát, szegfűt, rezedát, jasmint stb.; tisztítsuk meg minden száraz levelektől és minden portól és rovartól; tegyük bádogg szelenczébe, csukjuk le és öntsük be a nyílását ónnal, ezen szelenczébe erősítsünk jó erős, olajfestékkel bevont sodronyt, s így ereszsük le mélyen a kutba; a sodrony végét a kutkáváának belsejéhez kell szeggel erősíteni. Ha aztán télen, mikor szükséges, ezen szelenczét kivesszük, nemcsak fris, de teljes illattal bíró virágunk lesz. Fődolog, hogy a szelencze nyílásán jól be legyen öntve, mert csak úgy marad meg a virág, ha semmi külső levegő nem férhet hozzá.

Vörös Eszter.

A konyhaedények czinezése.

A konyhaedényekről szóló cikkünkben említettük, mennyire ártalmas az oly réz-edényben főtt savanyu étel, melynek czinezése hibás. A belső czinezés azonban kevésbe kerül, annál is inkább, minthogy azt minden ügyes szakácsné maga is megteheti otthon, a következő módon:

Vegyünk egy darab tiszta angol czint; ennek tisztaságát ekkép lehet felismerni: a vékony rudat könnyen lehet ide-oda hajlítani, s ekkor észrevehetők recseg, azonkívül fölötte szívós, s akárhogy hajlítgatjuk, nem törik meg, de még csak meg sem reped.

A czinezendő edényt eczettel és sóval fölötte tisztára meg kell sikálni és kitörülni, aztán izzó parázs fölé tartjuk; midőn az edény már jó meleg, dobjunk bele egy mogyorónyi nyers szalmiadarabot, s midőn olvad, dörzsöljük el mindenfelé egyenlőn gyapju-csutakkal, aztán tegyük bele egy darabka czint, s ha elolvadt, ezt is szintugy dörzsöljük el gyorsan, s ezt addig ismétjük, míg az edény belseje egyenlő vékony czinréteggel lesz bevonva. Ügyes, némileg gyakorolt kéz fölötte hamar készen lesz e munkával. R.

Konyhaszat.

Orosz halleves.

Mindenféle kis halakat meg kell főzni sósvízben levesnek, zöldséggel és fűszerrel. Aztán vá-

gunk nyers, nagy haresából kis koczkákat, süssük meg zsirban, s rakjuk a tálba, tegyük hozzá petrezsil zöldjét apróra vágva, dinsztelt sárgarépát, és ha lehet, karfiolt, aztán sodorjuk meg a levelet néhány tojásárgával s töltjük a tálba; paprikával vagy borssal tetszés szerint fűszerezve.

A spárga parmasansajttal.

Miután a spárga egész hosszában sós vízben puhára főtt, szűrjük le s hagyjuk lecsepegni, aztán rendezzük tálra, öntsük le forró irósvajjal és tejfellel, hintsük meg vastagon reszelt parmasansajttal, és még néhány pillanatra tegyük be a sütőbe. Tetszés szerint dinsztelt rizsszel lehet garnirozva, mely szintén tejfellel van leöntve és sajttal meghintve.

Kertészet.

A konyhakertben most is a főmunkák közé tartozik a növények kapálása, gyomlálása, száraz időben az öntözés; a hol a növények fölötté sűrűn állnak, most kell ritkítani.

Veteményezni lehet:

1. *Articsókát*, mely magból neveltetett; a fiatal plánták jól elkészített trágyás ágyba két-lábnyi távolságban ültetnek.

2. *Endivia-salátát* szent-Ivánnap táján vetünk jól elkészített trágyás földbe; száraz időben gyakran öntözzük meg s ha a plánta 6 levelet hajtott, soronkint ültetjük el szinte kövér földbe, egy-lábnyi távolságban. Ha már jól meggyökeresednek és a levelek terjedni kezdenek, akkor száraz időben össze kell kötni sásfüvel, hogy belül sárgák és gyöngédek maradjanak.

3. Ha még a káposzta-, kalerábi-, kelkáposzta-, kárfiol-plánták nem lennének kiültetve, azzal tovább nem szabad késniük. Ha a plánták megnöttek, meg kell kapálni, hogy a gyom ne vegyen erőt rajtuk. A káposzta-féléket két-lábnyi távolságba kell ültetni, hogy kellő helyök legyen kiterjedhetni; ha nagyon sűrűn állnak, nem fognak soha nagy fejeket képezni.

4. Mindennemű *répa*-, kerek-, tarló-, fehér-, tányérrépa-magot e hóban kell elvetni. A répaneműek fölötté szenvednek a földi balhák által; a kertben megóvhatjuk e kizóktól, ha korommal meghintjük.

Mindazon növények és gyökerek, melyeket ápril vagy május hó elején magnak kiültettünk, most már viritani kezdenek; ezeket is tisztán kell tartani, gyakran megkapálni, száraz időben megöntözni és karókhöz kell

kötni, nehogy a szél lógazza vagy épen letörje.

A *nyári-virágok* nagyobb része nyilik, szemünket és szagló érzékünket gyönyörkötetve színeik pompájával és illatjok árjával, s így gazdagon jutalmaznak a rájuk fordított gondért. A virág-ágyakat fölötté tisztán kell tartani minden gyomtól, mert ha oly virágos kertbe lépünk, hol a dudva kevélyen pöffeszkedik, s a szegény virágocskák szerényen félrevonulva, elnyomva tengnek, — nem igen előnyösen ítéljük meg a ház asszonyát és leányait. A ki nem fordíthat kellő gondot a virágos kertre, az inkább luczernával vagy burgonyával vettesse be az annak szánt tért. Ha rendetlen, elhanyagolt, gyommal teli kertet szemlélünk, önkénytelenül támad lelkünkben azon gondolat, hogy birtokosának házi boldogsága szinte oly állapotban lehet, hogy családi életében, háztartásában is hiányzik a rend, a harmonia, s mindaz, a mi a testet-lelket föntartja s jótételeg hat a kedélyre és az érzékekre. És a virágok ápolása oly kevés időt és költséget igényel! ha az ifju leánykák reggel-este csak egy órát szánnak ápolásukra, mily gazdagon, mily hálásan jutalmazza meg fáradságukat szép testvéreik. Lehet-e bájolóbb kép, mint egy ifju leány üde nyári reggelen öntözővel kezében a virágok közt, körül folyva a kelő nap aransugarainak glóriájától? . . .

Most már lehet a pelargoniákat, hortenziát, rozmarint, fuchszíát, myrthust, olandert, azaleát, cyprust, rózsát szaporítani. E végre vágjunk az illető virágról fiatal sarjat, mely azonban még ne legyen kemény; a nagy leveleket levágjuk, a sarjat pedig szorosán egy szem alatt kell rézsont elvágni, aztán beültetjük vagy a szabadba, árnyékba, vagy cserépbe, nedves földbe, és borítsuk le üvegedénnyel; így hagyjuk mindaddig, míg megfogamzik; a poharat, melylyel le van takarva, addig ne mozgassuk s legyen gondunk rá, hogy a föld mindig *nedves*, de koránsem *vizes* legyen.

Ha lehet, rakjuk körül az üveget mohával, mert ez nedvesen tartja a földet. A hortenziának kissé több nedvesség kell, de az öntözésre csak eső- vagy folyó-vizet kell használni; ha ez lehetetlen, akkor a kutviznek néhány napig állnia kell, hogy a benne lévő mézrészecskék fenékre szálljanak, mert a méz fölötté árt a plántáknak, hozzájuk ragad s gátolja meggyökeresedésüket. *Mária.*

OLVASÓ-ASZTAL.

A koronázás.

Magyarországnak ismét koronás királya van; sz. István koronájának fénye, áttörve az azt hosszú ideig környező borulat homályán, újra áldást sugárzik a nemzetre, mely a balsors annyi csapása közt is hű maradva önmagához, az ég legjobb áldására érdemes.

Junius hó 8-ka volt a nap, melyen a nemzetnek régóta sovárogra ápolat reménye meghozta a teljesülés virágát, mely színeinek pompája s illatának gyógyhatása által feledtetni s jóvátenni ígérkezik a szigorú tél fagyát . . . ; junius hó 8-ka volt a nap, melyen a koronás király ország-világ hallatára szent esküt tőn, hogy hazánk alkotmányát és törvényeit megtartandja és másokkal is megtartatja; junius 8-ka volt a nap, mely új hajnal derített országunk egére, az alkotmányosság éltető és boldogító hajnalát.

„A nemzetek és királyok Istene áldja meg e hazát, s tegye e napot örök-émlékűvé azáltal, hogy annyi örömet árasztson rá a koronázás után, mint a mennyi szenvedéssel sújtá a sors hosszú évtizedekig, a miglen e napot megérheté!”

A ki tehette, eljött a fővárosba, hogy szemtanuja legyen oly országos ünnepélynek, minőt Buda vára I. Ferencz 1792-ki megkoronáztatása óta, — tehát e században nem látott. (Az utolsó koronázás Pozsonyban volt 1830. szept. 28 kán.) A vasutak és gőzhajók már napok óta szállítják a vendégeket, s az ember csodálkozik, hogy annyi ezer meg ezer vendég mint fért meg Pesten; pedig ha a koronázás napja csak nyolcz nappal előbb hivatalosan lett volna tudatva, az idegenek e nagy száma bizonyára megkétszereződik.

Maga a főváros jöveleve készült, hogy az országos ünnep méltóságához illő fényt és diszt öltöson. A városház és Lloyd-épület homlokzata zöld füzérekkel, czimerekkel és festésekkel valának megrakva, fönn arany koronával. Az akadémia homlokzatán a sok diszítés közt e tudományos intézet jelszavai arany betűkben ragyogtak: „szabadság, fölvilágosodás, tudomány, haladás, nemzeti jóllét.” A váczi-utcán és lánczid-téren az épületeken többfelé lehete látni aranyos koronákat, valamint a váczi-utca végén s a városház és kegyesrendi épület között álló két diadalív fehér oszlopain is. A váczi-utca elején a két házsört keresztbe tett két nagy ezüstös láncza kötő össze, s rajta szintén korona és czimerek. Ez utóbbiakkal különben teli vala rakva majd minden ház. Mindenfelé lehete látni a nemzeti, megyei és városi czimereket s *F. J.* és *E.* betűket. Az állványok teljes diszben álltak, s elfödék az egész Dunát. Az épülő házakat szintén tarka diszítésekkel maszkirozták. Virág és zöld lomb bőviben volt mindenütt. A plébánia-templom homlokzatát nagy fényvel diszíték, s a tér be volt építve a legdiszesebb látszínakkal. E téren még egy ház tetejéből is tribünt csináltak. — Épen ily tarkaság volt Budán is, úgy hogy a feldiszítés részleteit lehetetlen leírni.

Reggel 4 órákor ágyuk dörgése hirdette a történeti ünnepet. Félóra mulva már népesek voltak az utcák, s hat órákor sorfalak képződtek a koronázási vonalon. Minden ház fel volt diszítve lobogókkal, koszorúkkal, czimerekkel, szőnyegekkkel stb.

A reggeli napnak forró sugarai voltak, de 9 óra körül már felhők fogták el, és így a láthatatlan hatalmak gondoskodtak arról is, mit semmi látható hatalom nem volna képes megszerezni: árnyékról. Kellemesen beborult. Talán csak ennek lehet köszönni, hogy a kirendelt s karjukon szalagot viselő orvosokra nem volt szükség, mert különben az egész vonal, melyen az ünnepi menet haladt, legjobban ki van téve a nap hevének.

Említsük-e, hogy e vonalokat mily néptömeg özőnlötte el? Tolongás azonban még se volt. A rendet fenntartották mindenütt (polgárok, lovasok, katonák és rögtönzött korlátok). Nem volt tolongás az emelvényeken sem, melyekhez egy kis kerülővel, a fennhagyott utakon, kényelmesen lehetett jutni.

Regeli 7 órákor indult meg a koronázási menet a királyi palotából a templomba. Főurak, méltóságok, (köztük Majláth országbíró és gróf Andrássy miniszterelnök), hadapródok stb. lóháton, a bérruhás személyzet gyalog, fedetlen fővel. A főhercegek nagy diszben. Szintén lovon egy püspök apostoli kereszttel, és gróf Almássy Görög főajtónálló a hüvelyből kivont országkarddal. Köztük a király magyar tábornagi ruhában, feltett kalppal. Oldalt testőrkapitányok, hátul a főkamrás, gr. Cziráky. A budai hatóság fedetlen fővel s hat magyar testőr gyalog. Aztán jött a királyné diszkocsin, fehér magyar öltözékben, magyar fejéssel. Utána a főudvarmester, a kamarás és 4 apród lovagoltak. Majd hatfogatu kocsin gr. Königszeggné, a főudvarmesternő, aztán 12 palotahölgy, a magyar testőrség egy lovas osztálya stb. Elül és hátul egy-egy osztály huszár. Az utat sorfalak szegélyezék katonaságból. A menet felett zászlók lengének.

A templomban a primás és fényes segédlete fogadák a királyt. A Felsegek letérdeltek egy szőnyegre, s a primás átadta a feszületet és szentelt vizet. Majd trombita- és dobszó mellett a sekrestyébe vonultak. A királynét a veszprémi püspök (mint főudvarmestere) vezeté. És csak azután következék a mi-e és az ünnepélyes koronázás, hagyományos szertartásaival. Nyolcz óra után a Gellért-hegy ágyui s a harangok zugása hirdeté, hogy *Magyarországnak koronás királya van.*

Az egyházi szertartás után urhölgyek, diplomaták, küldöttségek a bécsi-kapun át a bombatérre hajtattak, és onnan egy gőzös a Lloyd-épülethez szállítá őket, a másik gőzös meg az

országgyűlés tagjait vivé a plébánia-térre, hogy az eskü letételénél jelen legyenek.

A menet csak 11 óra felé ért át Pestre, addig tehát az összegyűlt roppant tömegnek volt mit várakoznia, a több órai várakozást azonban bőven kárpótola a menet leirhatlan, tündérszerű ragyogása, mely oly látványt nyújtott, minőt a legmerészebb képzelet is alig fest.

Előbb azonban még a felséges királyné érkezett meg, ki méltán viselhetné a „szeregett“ melléknevet. Deli alakja csakhamar megjelent a Lloyd-épület erkélyének virágkertjében, honnan a koronázási menetet várta, szerényen vonulva a bokrok mögé, s csak koronás feje látszott ki; a jobbra balra levő erkélyek megtelnek fényes udvari néppel, de mindenki csak azt az egy főt nézi.

S most jön a menet.

Keményen fékezett, de tűzben viczkádozó paripákon legelül páros huszár-csapat. Aztán az éljennel fogadott kúnok, később a jászok ellátatlan bandériuma. Csupa jóízű igaz magyar alakok, a legegyszerűbb öltözetben. Szőke köztük egy sincs. Aztán Pest és Buda bandériuma. Ezekre, mindig váltakozva, véget érni nem akarva, hármásával, ötösével az egyes megyék banderistái.

Mennyi váltakozó öltözék történetünk minden szakából. Mennyi ősi csatákban megtépett zászló. Egy-egy rengeteg szakál vagy néhány óriás medvéből megélezetett. Egy-egy feltűnő — s erre a sok közt sok kell — tehát egy-egy különösen feltűnő csapatra ráívalják: „hová való?“ És érezhangon felel a zászlós: „Abauj“, „Somogy“, „Krassó“, ki követelhetné tőlünk mind a neveket? ha nem csalódunk, Baranya vezette és Bács fejezte be a menetet.

Aztán tíz percnyi szünet.

És most ismét fokozott fény és disz. Jönnek az ország nagyjai és a mlgos főrendek. Ki tudná elsorolni a neveket, s leírni a kápráztató tündöklést? Mennyi nagy ember szerény névvel, s mennyi nagy név — semmi emberrel! De minden öltözék más, s csaknem mindenik oly szép, hogy elismerjük: a szabó-művészet — művészet. És többnyire a férfiúi szépség diszpéldányai, habár soknál itt is sokat tesz a — művészet. Száz költő phantasiája ez alakokat ki nem rajzolná! Minden egyest egy napig lehetne leírni. Ugrádozik a paripa, s csörög rajta a sok arany. De ők mind ugy megülik a lovat, mintha hozzá tapadtak volna.

Ott villog az apostoli kettős kereszt, utána mindenfelé éljenzés, — mert jó a király.

Nyomában számos főpap, teljes egyházi diszben; lovaikat vezetik. Azután a párduczboros gárda, udvari zsandárok, végre a menetet ismét huszárok zárták be. — Az utolsó huszár még a lánchidon volt, midőn az elsők a Dunasoron, a plébánia templomnál, a vácz-utcán és dorottya-utcán elhaladva, az akademia előtt sorba álltak.

S most térjünk az eskületevés színhelyére.

A plébánia-tér csinosan volt diszítve, s állványokkal körülvéve. A háttért a plébánia-templom képezte a városháza egy részével, melynek koro-

nás tornya épen ide nézett. Bal oldalon volt hely hagyva az országos törvényhozó-testületnek. Középen, a Sz.-Háromság-szobor Duna felé néző oldalán, állt az esküpad: egy tágas emelvény, két följárával. Fából volt összeállítva, fehérre festve, dúsan megaranyozva, oldalfalai a magyar koronatországok czimereivel és czirádákkal ékesítve, a párkányok vörös bársonnyal bevonva. A föl- és lejárati oldalait csillagos vörös bársony borítá egészen. A párkányok egyik-másik oldalán is három-három alakban a magyar korona. Két dárdán sz. István és a szent Szűz képe köralakban. Az egész Skalnicsky építész terve szerint készült. A szemközi emelvény háta mögött egy fényképező gép volt föllállítva, hogy e modern eszköz útján maradjon meg a nagyszerű jelenet a későbbi kor számára. Az emelvényeken s az emelvények körül szűzféle életképi élénkség volt, vizes, sörös, süteményes, cseresnyés árusokkal. Mind e tarkaság szükséges is volt a történeti kép beválásához, mert a tömeg majd négy óra hosszat várakozott.

A Dunasorról érkező menetből csak a király közvetlen előzői állottak meg a téren, a többiek tovább vonultak a városház és vácz-utca felé.

A király az esküpad előtt leszállott lováról, s a lovon ülő, egyházi diszben levő főpapság körül állta az emelvényt. Néhány pillanat múlva föllépett az esküpadra, s az ott levő emelvényre állott. Mellette állottak a koronaörök, gróf Almásy György főajtónálló a kivont egyenes karddal, gr. Cziráky János és a miniszterium. Az ország főpapja egy feszületet adott a király baljába, ki jobbát ég felé tartva, s arczzal kelet felé fordulva, mondta a primás után az eskü szent szavait, hogy alkotmányunkat, törvényeinket megtartja, és másokkal is megtartatja. Ünnepi csend volt, a harangok szava elnémult s az eskü szavai messze hangzottak.

A végső szavaknál dörgő éljen hangzott, s a közelben föllállított katonaság sorlövést tett, mit ágyuk vizshangoztak. E zaj egy kis zavart idézett elő a főpapok lovas soraiban, de minden ló mellett két csatlós levén, jelentékenyebb baleset nem történt.

Az eskü alatt az uralkodó család öt főhercege mindjárt a följáratnál foglalt helyet. Valamennyien magyarosan voltak öltözve, egyformán vörösben és mentésen, fehér prémmel és kolcsagos kalpagokban.

Ő Felsége az emelvény másik oldalán lépett le, azonnal lóra ült, s a menet tovább haladt a városház téren, vácz- és dorottya-utcán a királydombhoz.

A menet másodszor is felvonult. De most mindenik állóhelyet foglalt és a lánchid előtti roppant tér meszeszerű fénytől volt egészen előzőnölve.

Az éljenek most sokkal harsányabbak voltak. Koronás királyunk volt már akkor is, midőn átjött Budáról, de Isten-igazában csak most lett az, miután kezét fölemelte az esküre egész világ előtt, hogy alkotmányunk szent és sérthetetlen. Alkot-

mányunk kétoldalu kötés a fejedelem és nemzet közt. A koronázás is kétoldalu; a nemzet választotta fejére tevén a koronát, biztosítja sérthetlenségét ép úgy, valamint a király letévén az esküt, a népjogok sérthetlenségét biztosítja.

Az éljenzés mindig hatalmasabban hullámozva zajlott föl, midőn a király, sarkantyuzva lovát, vágatva nyargalt a dombra, és megtette ünnepélyes arczczal, melyben a nap egész fontossága visszatükröződött, a négy kardvágást keletnek, nyugatnak, éjszaznak és délnek.

Ereztük a növekvő éljenzésben is már a 19 éven át annyi sanyaru keservet szenvedett szegény magyar nép keresztültörő reményét, melybe bele vegyült egy édes-keserű érzet, egy fölverődő méla viszhang, hogy túl vagyunk tán már a gyötrelmeken!

És ismét megdördült az ágyu, s a menet visszaindult a királyi palotába, a pesti parton pedig még egyszer fölhangzott az egetverő kiáltás: „Éljen a király!”

A koronázás után.

A királyi ebéd szombaton a pesti ünnepély után a trónteremben volt, fél kettőkor. A király a legfényesebb kísérettel jött, a királyné 12 palotahölgytől (gr. Andrássy Manoné, gr. Apponyi Zsófia, gr. Cziráky Jánosné, b. Eötvös Józsefné, gr. Erdődy Ferenczné, gr. Festetich Györgyné, gr. Károlyi Edéné, Majláth Györgyné, gr. Szapáry Gézané, b. Sennyey Pálné, b. Wenckheim Mária és gr. Zichy Ferdinándné urnóktól) kísérvé. Az asztalnál első volt a kézmosás. Gróf Andrássy Gyula önté a vizet a király és királyné kezére, s a primás nyújtá a törülközőt. Aztán ez utóbbi asztali imát mondott. Az asztalnál csak hatan ültek: az uralkodó pár, az esztergami és kalocsai érsekek, a pápai nuntius és gr. Andrássy Gyula. A főpohárnok tálat váltott s a serleget a királynak nyújtá, ki felállva, hangosan mondá: „Éljen a haza!” A serlegből ivott, valamint a királyné is. Majd négy képviselő talakat hozott be s tett az asztalra. Négy főrendű ugyanezt tette. Mint halljuk, az asztalra hoztak a nép ökörsültjéből és borából is, a budai tábormező népünnepéből, s ettek, ittak belőle. Különben az egész inkább szertartás, mint evés. Ebéd után ismét kézmosás volt. A király kezére b. Wenckheim Viktor, a királyné kezére gr. Wenckheim Rudolf önték a vizet, s gr. Andrássy Gyula nyújtá a törülközőt. A primás imát mondott, a h. főudvarmester föltevén a koronát a király fejére, s a Felsegek visszavonultak kíséreteikkel lakosztályukba, kipihenendők a nap magasztos fáradságát. E királyi ebédet urhölgyek, diplomaták stb. nézheték emelvényeikről. Jelen volt az országgyűlés azon küldöttsége is, mely a koronát még azon délután ünnepélyesen vitte a Mátyás-templomba vissza, hol a nép három napig nézhetette. S ez volt a szombati ünnep záradéka.

A koronázási *disztribúció* 9-én, vasárnap, d. u. 3 órákor kezdődött. A felső és alsóház valamennyi tagja meg volt hiva; úgy a kir. curia és egyetem küldöttjei, a hatósági küldöttségek, a hatósági banderisták; a bécsi miniszterium jelenvolt tagjai, ezek közt b. Beust; a reichsrath felső- és alsóházának küldöttei, Bécs városa deputatiója, a cs. k. tábornoki kar több jelessége, s végül a diplomatiái kar. A megjelenés teljes diszben történt, és a vígadó termei Europa népei majd mindenikének diszöltönyét egyszerre fogadták.

Főhely a kis teremnek fal hosszában nyuló asztala volt. Itt ült a közepén a herceg primás, mellette jobbról gr. Andrássy Gyula miniszterelnök, balra b. Beust birodalmi külügyminiszter, és hg. Auersperg Károly, a birodalmi tanács felsőházának elnöke; ugyanitt foglaltak helyet Majláth György országbíró, a miniszterurak, a reichsrath felső- és alsóházi tagjai, az utóbbiak közt Giskra, Mende, pater Greuter sat. Szemben a hercegprimással ült Szentiványi Károly, a képviselőház elnöke; — ugyanezen asztalnál jutott hely még püspökeink nagyobb részének is.

Az asztallal szemben, a fal mellett elnyuló pamlagon a diplomatiái kar kitünőségei foglaltak helyet, kik asztalhoz nem ültek, s csupán ő Felsegeinek ez alkalomnáli üdvözlésére jelentek meg; köztük voltak Bloomfield lord, Grammont hg., a török követ, s még mintegy tizenhatan teljes diszben, minden rendjeikkel.

A többi asztaloknál a kis termekben 3—3, a nagyban 5 sorral a többi vendégek, főrendek, képviselők, banderisták, küldöttségek, vegyesen, tetszés szerint foglaltak helyet sat. Nemzeti zenészeink játszottak. Az étkezés 4 órákor kezdődött és az ötödik ételnél érkezett meg a királyi pár, kik a primással szemben megállván, meghallgatták az általa mondott pohárköszöntést, aztán minden asztal mellett elmenve, egy negyedóra időzés után távoztak. Ezután következtek a pohárköszöntések: az országbíró a királynőért, gr. Andrássy Gyula miniszterelnök a magyar nemzet jobbléteért, Szentiványi Károly képviselőházi elnök a birodalmi tanács jelen volt tagjaiért, herceg Auersperg, a birodalmi tanács felsőházi elnöke a keleten Ausztriára feljött nap derüjeért, Mende birodalmi tanácsos a képviselőházért magyarul, Tóth Vilmos a lajthántuli népekért német nyelven, Giskra a magyar nemzetért, Zeyk Károly Deák Ferenczért, stb. stb. emeltek poharat.

A lövöldében tartott hasonnemű disztribúción küldött pohárköszöntés is megérkezett és a belügyminiszter által a királynak tudomására juttatott.

A vasárnap, 9-ikén, végbement *kivilágítás* nagyszerű vala — tervben, de valóságban lehető legroszabbul ütött ki, mert a nekikerekedett erős szél a lángokat legnagyobbbrészt kioltá.

De ha a világítás — a dühöngő elem miatt — nem lehetett oly nagyszerű, mint vártuk, az utczák annál inkább tele voltak néptömegekkel. A

kocsik előtt az egész belváros el volt zárva, legalább így olvastuk a rendeletben. Azonban néhány fényes fogat egész nagyuri flegmával gázolt a nép közt, még a lánczhídtéren is, melynek minden talpalatnyi helyét belepte a nép, várva Stuver tüzjátékát.

A király egyik főhercegnek oldala mellett esti 9 óraker tekinté meg kocsiból a világitást; a többi főhercegek szintén kocsiban követték. A király előtti kocsiban b. *Wenckheim* belügyminiszter ült. Mindenütt, hol a király ment, fényes bengáli fényt gyújtottak utjára.

A lánczhíd oszlopainak tetején is folyvást bengáli tüzet égettek.

Stuver tíz óra körül kezdé gyújtogatni tüzjátékát. Az egyik rész a lánczhíd mellett álló hajón, a másik a lánczhíd oszlopának tetején égett el. Eléggő sikerültek. Az ezrével főlzálló színes csillagok legjobban tetszettek. Ezek óriási tűzbokré-tákhhoz hasonlítottak. Valami rendkívüli azonban nem volt az egészben. Ragyogtak, röppentek, pukkantak és füstöltek. Hanem ez is elég volt ily nagy szélben.

Ugyanez este a nemzeti színházban fölemelt helyárrakkal s a gazdasszonyok egylete és színházi segélypénztár javára az „Afrikai nőt” adták elő. Telidestele volt az egész színház, s így mind a két czél tetemes összeggel gyarapodott.

A *koronázási ajándékok* bemutatása hétfőn délben történt meg Budán.

Látta a nép ismét mind a fejedelmi pompát és diszt; kocsikban, lóháton, a sok főurat a mai napon tisztelgő törvényhatósági deputatiókat, a királyné tisztelgésére ujonnan felvonuló bandériumokat; de ezeket mind látta már ezelőtt is. A mit még nem látott, az a tiz mázsás ökör volt. De a mig ez meg nem érkezett, lehetett látni sok egyebet, s nemcsak látni, hanem jól meg is nézni, mert a kocsisor gyakran megakadt.

A megyék is kitettek magukért, és lehetett látni egészen új alakokat az ország minden részéből. Ezek vitték a koronázási ajándékok legelésejét: az ország minden részeinek *hódolatát*. A viszonaajándék is a legszebb volt: a király kinyilatkoztatá, hogy a nép megelégedésében fogja találni legfőbb boldogságát.

Az országgyűlési küldöttség már ezek előtt vitte föl — Haynald érsek vezetése alatt — a százezer aranyat diszes cassetekben.

A népajándékok festői vonata fél 12-kor érkezett meg a következő sorrendben: 1) Több mint száz, szebbnél szebb hajadon és kis leánya, fehérbe öltözve, kék, és mások nemzeti színű vállszalaggal diszitve, virágokkal telt kosarakat vitt. 2) Számos fehérbe öltözött, kék sipkás sütő, emelvényen különböző kenyérműveket vittek, a cukrászok (vagy talán a sütő fiúk?) egy, sok izléssel készült cukrászművet, mely a királydombot ábrázolja, a kardvágásra épen fellovagoló királylyal ormán. Az egész valódi cukrászati remekmű, s a legkisebb részeiben is hü a valóhoz.

3) Lobogó ingü és gatyájú, veres mellényes legények lépes mézet hoztak. 4) A halászok kék ruhába öltözve jelentek meg; elül négy legény, kik közül kettő-kettő nemzeti színre festett rudat vitt vállán; a rudak mindenikéről egy-egy hosszában szalagokkal felkötött szép nagy tok csüngött. 5) Ismét fehér lobogósing-, gatyá- és veres mellénybe öltözött nyalka legények következtek, egy czifrán felékitett fakó csikót vezetve. Ezek után városi huszárok jöttek lovon, őket harsogó zenével czigány zenekar követte. 6) Nemzeti színű lobogókat kétoldalt vivő legények között két kis tarka lovas, zöld galyakkal diszitett szekeren 2 fehér bárányt és 2 borjut vittek. 7) Ezután kék sipkás, kék szalagos, fehér öltözetű 12 mészároslegény léptetett, vezetve egy koszoruzott szarvu, veres, aranszegélyű takaróval ékitett ökröt. 8) Követtek őket a bodnárok, nemzeti színű szalagokkal felczifrázott négylovas fogaton, lobogós ingü kocsissal, zöld szekéren két hordó bort vive. 9) Utánuk jöttek a kertész-leányok és legények: a leányok fehérbe öltözve, nemzeti színű vállszalaggal, virágcsokrokat tartva kezükben, a legények fekete magyar ruhában, nemzeti színű vállszalaggal s igen csinos művü kertészeti eszközökkel, közöttük négylovas kocsi, minden kigondolható veteménynyel megrakva, melyek oly ügyesen és csinosan voltak rendezve, hogy önkénytelenül is Gavarni képeit juttaták eszünkbe az átbüvölt répa, burgonya és más, épen nem költői kerti növényekről, melyeket mégis oly érdekessé tudott tenni mesteri esete. 10) A gabonacsarnok négylovas fogata követte a kertészeket fehérbe öltözött kísérettel és rakodva nagy lisztes zsákokkal. 11) Nyomban utána jöttek a molnárok, czifra lobogókkal környezett szekérrel. Lobogóik közül leginkább kitűnt a középen levő fehér, nagy betűkkel e feliratot tüntetve fel: „Éljen az ipar.” Maga a négyfogatu kocsi is fényre és költségességre felülmulta valamennyit: ezen a malom-mesterség jelenvényei és egyes malomrészek voltak, közepén pedig fehérbe öltözött molnár állott. 12) Következett a budavárosi menet. Legelőül jöttek a mészáros-mesterek lovon, kék- és fehérbe öltözve. 13) A sütők a pestiekhez hasonló öltözetben. 14) A virágkoszorúkkal gazdagon diszitett óriási ökör, mely bátran beillett volna párisi farsangi kövér ökörnek is. 15) Szépen diszitett kocsi fehér báránnyokkal. 16) A molnárok szép négylovas barna fogatu szekeren, szürkeruhásan. 17) Végre czifra szalagos négylovas, nemzeti színre festett szekeren gazdag faragványokkal ellátott két hordóban fehér és vörös bort hozva.

Tizenkét óra után a Felségek az erkélyen éljenek közt megjelentek s a fényes menetet végig nézték.

E menet elvonulása után a banderiumok léptettek el a várpalota udvarán ő Felségeik előtt. Elül a főlovászmester, diszes ruhában, fehér lovon, utána Pest városának banderiuma, ezt követé a budai, azután jöttek a jász-kunok, élükön főkapitányukkal, gr. Ráday Gedeonnal. A menetet a

megyei banderiumok zárták be, elül jöttek a Királyhágón inneni, utánnuk a Királyhágón tuliai.

Mathild főhgnó szerencsétlen halála miatt, kinek temetésére a királyi pár szerdán este Bécsbe utazott, a népnünp és a színházi diszelödás elmaradt.

Midön e sorokban halvány ugyan, de lehető hü rajzát igyekeztünk egybeállítani koronázási ünnepeyeknek, — azon hó fohászszal tesszük le tollunkat: A magyarok Istene vezesse jóra a királyt! védje a hazát! s áldja meg nemzetünket!!!

A nők hivatása.

Elvszilárdság. Egyszerűség. Befejezés.

Az elvek állandósága számtalanszor tétetik próbára a legkülönfélébb alkalommal a mindennapi életben is, s minden elvnek becsét tiszszerezi annak állandósága, szilárdsága; ezért nem lehet eléggé ajánlani az elvszilárdságot, mert ez is a befolyás leghatalmasabb kutfőinek egyike.

A nőnek fölötte nagy szüksége van arra, hogy azon elvek, melyeket jónak elismert, szilárdak is legyenek, s kiállják a próbát, mert ha úgy neveltetett, hogy kötelesség- és felelősségének érzete nem állandó, akkor a legboldogtalanabb teremése lesz a világnak; gondjára vannak bízva a leghatalmasabb befolyások, s ezek ily esetben úgy erednek töle, mint a sivatag számumja, erkölcsi enyészetet, erkölcsi halált lehelvén ki.

Végtelen nagy fontossággal bir az anya elvszilárdsága a gyermekekre nézve, ha ök ugyszólván folytonosan látják egy megváltozhatlan és állandó jogszabály tevékenységét és hatályát oly dolgokban, melyek elég egyszerűek, hogy gyermekies elméjük észlelő-tehetségének körébe tartozzanak.

A nő külön küldetését és befolyásának külön forrását így lehetne jelezni: *nagy elvek alkalmazása kis-szerű kötelmekre, — a sokat elfoglaló észnek működése csekélységek körében.*

Ezen szellemilátás bőségét, mely, ámbár végtelen tért foglalhat el, mégis sokkal élesebb szemü, mint hogy a kicsinységeket ne lássa, leginkább a nőknél kell kiképezni. Fölötte nagyon tévednek azok, kik azt hiszik, hogy e két tulajdon meg nem egyeztethető; e tévedés nem támad tehetségeink kiterjedéséből, hanem azoknak korlátoltságából. A legkitünőbb ész minden lealázás nélkül foglalkozhatik a legcsekélyebb háztartási rész-

letekkel, s jobban és helyesebben fogja azokat végrehajtani, mint a csekélyebb, korlátoltabb.

Legelőnyösebben hat e szerint az elvszilárdság a köznapi élet részleteiben, mert csak azok, kik valamely erényt *valóban* birnak, lesznek képesek azt gyermekeikre átruházni; csak fölötte ritka esetben nem sikerül a szülőknek azon erényeket gyermekeikre átruházni, melyeket ök valóban birnak, — és pedig csupán azért, mert azok jellemökhez tartoznak, s így velök öszhangzóan cselekesznek; úgy mint ellenben oly erények, melyeket csak látszólag birnak, csak a jó példa végett gyakorolnak, nagyon nehezen fognak a gyermek lelkébe vésődni; mert ezektől nem várhatni az öszhangzást a gyakorlatban.

A világ néha csodálja azon embereket, kik soha sem cselekedtek terv szerint, soha sem törekedtek valami czél elérése után, kiknek magaviseletét nem vezényle azon vágy, hogy morális befolyást nyerjenek, s ezt mindennek daczára mégis nagy mérvben gyakorolják; — ez pedig onnan jön, mert az ily jellemek igazságból és szeretetből vannak összeállítva.

Azon erény, mely leginkább járul ezen öszhangzat főállásához, s mely nélkül az nem is létezhetik, az *egyszerűség*; oly egyének jellemében koránsem lehetséges az öszhangzás, kik valamely tekintetben hamisak, kétértelműek; mert nem azon egyszerűséget értem itt, mely az értelmesség ellentéte, — de azt, mely a kétszínűség ellenkezője. Ez a valódi keresztényi erény, a lelkület egyszerűsége, mely ohajt *lenni*, úgy mint a kétszínűség *látszani*. Azt már láttuk, mily ritkán sikerül befolyást nyernünk bizalom nélkül, de kétszínü jellem soha sem gerjeszthet bizalmat; vannak ugyan egyének, kik annyira vitték a tettetés mesterségét, hogy színlelt erényök az első pillanatban ép oly hatást gyakorol, mint a valódi, de előbb utóbb jön egy pillanat, egy alkalom, mely a kölcsönzött báránybört lerántja a farkas hátáról.

Azon ellenvetést lehetne itt tenni, hogyan lehet a jellem egyszerűségét megővni a nélkül, hogy az illem szokásait, melyek annyira különböznek töle, — meg ne sértsük?

Ama szellem kiképezése által, melynek jellege az illem szabályai, — ha a gyermekektől már zsenge korokban, a családi körben mindazon figyelmet követeljük s öket azokra szoktatjuk, mik a társas életben a jó-

akarát és szeretet jelei, hogy ezek valóban egy jó szív önkénti mozzanatai és sugatatai legyenek, a mesterkéltség udvariasság hideg külmáza helyett. A szilárd elvű jellem egyszerűségének soha sem fog az illem árthatni, sőt ellenben még nagyobbíthatja annak befolyását, s tehetségeinek és erényeinek oly elismerést szerezhet, a melyre méltók.

Az udvariasság kiképezése a házi körben oly dolog, melyre nem lehet elegendő figyelmet fordítani, s ez némely szép erénynek jele, bár azok nyilatkozatának is kellene lennie.

A szeretet, az önmegtartózkodás, az elegáns magatartás, mindez gyakorlatilag jön itt elő, s még egy hatalmas ajánlattal bír; a valódi finom udvariasság t. i. fölötté jó óvszer ama fonák, mesterkéltség, természetlen magaviselet ellen, mely közönségesen a forró *tetszvágyból* s a tetszés eszközeinek ismeretlenségéből támad. A tetszés hatalma fölötté nagy forrása a befolyásnak, s nem is gondolják meg, mily nagy haszna támadna a társadalomnak belőle, ha mindazokat, kik e hatalommal bírnak (s mily nagy mérvben bírnak a nők!) rá lehetne venni, hogy azt ne használják önző céljaik kielégítésének eszközeül, hanem a jónak előmozdítására.

Ezen hatalom ép oly szent birtok, melyet a teremtető ránk bízott, mint minden más tehetség, s ezért csak a jónak, az erkölcsiségnek előmozdítására kellene azt használnunk. Az erény magábanvéve tiszteletre méltó; de ha azt akarjuk, hogy befolyást gyakoroljon, legyen vonzó is. S mily vonzó lehet, ha a tetszés hatalma — mely a bűn rutságát eltakarni, sőt szépíteni képes, — lelkismertsen az erény érdekében gyakoroltatik! Ez tér a nők kizárólagos tulajdona, s ők a természet által is különösen erre minden kellemelével ellátvák. Egyéni kecsék, simulékony hatalmuk és élénk képzelő-tehetségek nagy mérvben képessé teszik őket az erény értékesítésére, s ezáltal másokat is megnyerhetnek számára.

Szilárdság és egyszerűség még egy más, és pedig fölötté fontos pontban is gyakorolnak a nő hasznosságára befolyást. Ezek egyenes ellentétben állnak az érzelmek túlzottságával, mire a nők — könnyen izgatható képzelő-tehetségek és forró érzeteik miatt — nagyon hajlandók. Ez néha leginkább feltűnik nemünk tehetségekkal legduzsabbban megáldott egyéneinél; mert észte-

hetségek nem áll mindig egyenlő fokon érző-tehetségek nagy élénkségével, s az egészséges emberi ész hiánya, mely ebből ered, sok alkalmat szolgáltat a nevetségnek. S így adtak maguk a nők ellenük való fegyvert a férfiak kezébe. A világ urai ugyan némi ügyességet, de kevés igazságot tanúsítottak e fegyver használatában, mert a míg be nem bizonyítják, hogy a nők excentricus lényei *szellemi alárendeltségük* következménye, addig mit sem bizonyítottak; az egész abból áll, hogy ez hiba, mely a női kedély természetének sajátja, s melyet jóra vezetni nevelésöknél elmulasztanak. Azt már említettük, hogy a nők nevelésénél az első a szívnek és a hajlamoknak műveltetése, a második legyen az ítélő-tehetség kiképezése. Fölötté szükséges és fontos, hogy meleg szível nyugodt és átható ítélő-tehetség és élénk képzelő-tehetség egyesüljön, nehogy épen erényeik szolgáljanak a tévedés eszközeiül.

A nőknél hiányzik ama világiás gondolkozásu okosság és számítás szelleme, mely a férfiaknál gyakran az ítélő-tehetség hiányát pótolja, s ezért vonják magukra az ingatagság és gyengeség vádját, melylyel őket a múlt és jelen idők férfiai illetik.

De ha egyéb baj nem támadna belőle e vádnál, az valóban csekélység lenne; de az érzelmek túlzása sok nagyobb bajokat idéz elő. Ez átadja az észnek azt, mint szeszélyt, minek a szívben elvként kellene laknia. De a szeszély ingatag, változó, s a szeszélyek egy sorozata árt a jellem szilárdságának és méltóságának, s így a befolyásnak is. A jó érzelmek, melyek a képzeletben székelnek, oly arányban állnak a jó elvekhez, melyek a szívben honolnak, mint a homokra épült ház a kőszirtre épült házhoz, — s állandóságuk ép oly kétes. Az első megrázkodás meggingatja, az első szélroham feldönti azt; s míg a rombolás terjedelmét nem látjuk, nem ítéltjük meg, mily gyenge, bizonytalan alapra volt a ház építve.

Midezen bajoknak — melyeknek leginkább a nők vannak kitéve, — gyógyszere, működésük mély és széles alapelveinek beigtatásában, az ítélő-tehetség kiképezésében áll. Ha azon ellenvetést tennék, hogy a nők szellemi tehetségeinek kiképezése képtelenné teszi apró és különösen őket illető köteleik teljesítésére, — arra bátran felelhetnők, hogy ezen ellenvetés ép oly észszerűtlen mint hamis. Nem látjuk-e, hogy a

villanyfolyam, mely a légek közt megrázkódtatja, a legesekélyebb növény tenyésztésére is befolyást gyakorol? Nevetséges azt mondani, hogy a terjedés tökélytelenséget hoz magával; a hamisság bizonyára magával hozza a határ nagyobbitásával a hiba nagyobbitását is; — de az alapigazságot arról ismerhetni meg, hogy azt határtalanul, általánosan lehet alkalmazni. Nem azért hanyagolják el a nők apróbb kötelmeiket, mert szellemi erejük kiképeztetett, — de azért, mert csak részenként képeztetett ki, s fonák irányban bővített meg. Korántsem kell attól félnünk, hogy a kedély szélesbítése a legközelebb fekvő kötelmek elhanyagolására vezet; ez inkább az érzellem túlságából eredő veszély.

Az ítélő-tehetség azt mutatja nekünk, hogy semmi módon sem nyujthatunk a társadalomnak kárpótlást oly kötelmek elhanyagolásáért, melyek legközelebb állnak hozzánk, vagy hogy kedélyünk nyugalmát másként biztosíthatnók, mint azoknak teljesítése által.

„Teljesítsétek azon kötelmeiket, melyek legközelebb állnak hozzátok!” — így szólt a régi világ egyik bölcse. Társnők! nővérek! legyen ez a mi jelszavunk! vessük be e szavakat lelkünk mélyébe, legyen ez megingathatlan alapelvünk.

És ti, kikre a női ifjuság nevelése bízott, arra kérlek titeket, gondoljátok meg, hogy oly lények nevelése bízott rátok, kiknek hivatásuk és küldetésök nemesak abból áll, hogy tetszést arassanak, hogy az erények látszatát bírják, hogy a bál- és disztermek ékességeiül szolgáljanak, — de az, hogy oly hatást gyakoroljanak, mely az emberiség javítására szolgál! s hogy a nőnevelés főczélja nem abban áll, hogy a nők a társaságot diszítsék, hanem abban, hogy a házat étellel, üdvvel töltsék el. Mily valódi édenkertté lehetne földünk, ha csak felét ama törekvéseknek s fáradaalmaknak, melyek hasztalanul elpazaroltatnak, hogy idegenek csodálatát elnyerhessék, arra használnák, hogy a házi élet gyönyöreibe változtatást hozzanak s annak szentelt körét diszítsék. Itt lelhetnek tevékenységök számára végtelen tért, a boldogságnak kimerithetlen forrását, s itt minden kétség kívül a nők a cselekvők; hogy mondhatnák tehát, hogy hatáskörüik szűk? Ők bírják azon hatalmat, mely *ama* boldogságot létesítheti, mely nélkül a dicsőség,

a gazdagság, sőt szellemi gyönyörök is csak pusztá hideg fény; — azon egyetlen boldogság, melyet az első emberpár az édenkertből magával hozott, kezeik közt van. Mily szánandók azon rövidlátók, kik ama tárgyakat nem látják, melyek saját és embertársaik boldogítására szolgálnak!

Hányszor tapasztalhatni, hogy ama kezes, tehetség dus, mosolygó és finom viselkedetű hajadonok az esküvő után műveletlen kulcsárnökké, vagy unalmas, bár jószívű élettársnökké változnak, épen azon házakban, melyeket tán csupán előbb említett tulajdonaik által tettek magukévá. Hányszor láthatni, hogy a leány, kinek nevelésére a szülők ki tudja mennyi pénzt adtak ki, nem akarja ügyességeit azoknak gyönyörködtetésére gyakorolni, a kiknek azokat köszönheti; — egy idegen lép be, — a kép megváltozik: a belépő tulhalmoztatik mosolylyal, figyelemmel, a tehetségek fitogtatásával. . . . Lehet-e ennél metszőbb gunyt találni a nőnevelési rendszerre nézve? . . .

A nő a háznak őrangyala, gondoskodjék annak kényelmességéről, eleganciájáról, boldogságáról; ne legyen az szellem nélküli közönyösség, vagy épen boszantó viták színhelye, hanem az erények kedvencz tere, a tehetségek és bájoló kecs gyakorlásának színhelye, valamennyi családtag elysiuma, — s ha ezen feladatát teljesítette, sokkal többet tett az emberiség javára, mint ha egész életében a nyilvánosság terén, a női természet által leggyőzhetlen nehézségekkel küzdött volna. Így sirjára szerető család igaz könyei fognak hullani, s hálás gyermekek áldandják emlékét.

A rózsafa panasza.

(Román cz.)

Barna kis leányka ültetett el engem,
Neki én hálálul rózsákat termettem,
Ő meg rózsáimat koszoruba fonta
S ifju kedvesének nyujtá mosolyogva.

Sokszor itt ülének boldogan mellettem,
Nézésök, beszédök én hiven ellestem.
Nézésök melegebb volt a napsugárnál,
Beszédök édesb a szellősuttogásnál.

Ah! de alig lett az ifju vőlegénynyé:
Boldogságát a vad halál megirigylé;
Viráigimból füzött koszorut sirjára
A lányka s harmatot szeméből sirt rája.

S hogy elsirta minden könyeit utána,
Elhervadt, elhullott titkolt bánatába'.
Az ő sirjára is én adék virágot,
S azóta elhagyva buban, gyászban állok.

Nincs, a ki öntözze kiszáradt földemet,
Pedig a nap egyre égeti keblemet...
Halálom csak nem jó, melyet úgy ohajtok;
Sem meg nem halhatok, sem nem gyógyulhatok.

Oh vagy jőne már a hideg ősz vihara,
Kegyetlen dühében, hogy elhervasztana.
Avagy ha élnem kell, élhetnék sirhalmán,
Hogy rá este-reggel könyeim sirhatnám!

Szulik József.

Nem jó a szerelemmel tréfálni!

Beszély.

Milesz Bélától.

Az 186*-ki farsangot egy felföldi mezővárosban töltém. Mint mindenütt ilyenkor, úgy itt is vagy a már elmúlt, vagy a még leendő táncvigalmakról folyt a beszéd minden társaságban s a kisvárosi élet egészen eleven, felvillanyozott volt.

Magam is részt vettem egy táncvigalomban. Itt voltam szemtanuja e történet egy részének, a többit úgy hallottam meg később másoktól. Csinos, egyszerű volt a táncvigalom, de fényes is egyszersmind, mert jótékony célra levén rendezve, a polgári osztály nagyobb száma mellett az uri rend is képviselve volt, — noha láthatólag elkülönözte magát mégis amattól. Én csak mint néző mulattam s az előttem ellebegő tánczosokat szemléltem, kik közt — a hölgyvilágot illetőleg — nem egy-két szép alakot vettem észre.

De, mint már azelőtt is néhány bálban, úgy most is a szép *Karányi Szeréna* volt a bál elismert szépsége. Valóban magam is rég láttam hozzá hasonló szépséget. A bájos szőke gyermek fehér tarlatán-ruhába volt öltözve, aranyszínű fürtei kék nefelejsekkkel s piros rózsabimbókkal voltak diszítve.

Szeréna az uri rendhez tartozott s minthogy az itt most csak kis számmal volt képviselve, épen nem lehetne mondani, mintha udvarlók seregétől volt volna körülvéve; a polgári ifjuság, természetesen, a saját köréhez tartozó hölgyeknek teljesítette lovagias kötelességeit. Két ifjat látunk különösen Szeréna oldala mellett, kik tökéletes ellentétei egymásnak. Az egyik kék szemű, halvány, komoly arczu; a másik setét, eleven szemű, piros ábrázatu. Amaz csendes, hallgatag; emez a tulságig beszédes, eleven, fesztelen.

A halvány, csendes ifjut *Füzesy Kálmánnak* hívják; a piros, beszédes *Virányi Edének*. Füzesy okleveles orvos, Virányi okleveles mérnök. Füzesy a városnak egyik rendes orvosa és lakosa volt, Virányi csak a farsangi idényre jött a városba egy rokonához.

Oh táncvigalmak, mennyi szivecskét hoztok ti szenvedélyes mozgásba, mennyi keblet fűtök egymáshoz a szerelem rózsalánczával; mennyi boldogságnak s mennyi boldogtalanságnak vagytok ti okozói, szerzői!

Szegény Füzesy, ha tehetné, mily örömmel törölné ki kebléből ezen egy bál emlékét. Pedig hiszen ő boldog volt; Szerénának, a legszebb hölgynek szerelme élt keblében!

Szeréna sem jött volna talán e bálba, ha tudta volna előre, hogy mily hosszú, keserves börtjé lesz annak.

Azt beszélték nekem, hogy az ifju orvos Szerénának udvarlója, kedvese. Ugy is volt. Szerettek egymást forrón, hön, az első szerelem tiszta érzetével. Boldogok voltak, ha a nyári estéken, Szeréna nagynénje kíséretében sétát tehettek ki az erdő illatos völgyébe, vagy az udvaron levő hársfák alatt együtt dalolhattak. — Szerénának igen szép, erőteljes hangja volt, Füzesynek kellemes férfias ténorja. Boldogok voltak, ha valamely könyvet olvashattak együtt, melyben szerelmöket leírva találták; boldogok, ha együtt táncolhattak. De legboldogabbak voltak akkor, ha a szerelem valódi kikötőjére, a jövő egyesülésre gondoltak, — s valóban azok is maradtak volna, ha a sorsnak egy különös szeszélye nem jön s el nem rontja mindkettőjük boldogságát.

Tetszett ugyanis a végzetnek kimagyarázhatatlan uton és módon a kedves Szeréna szívét hirtelen megváltoztatni, mely elég könnyelmű és vigyázatlan volt a már birtokában levő boldogságot meggondolatlanul elhagyni, hogy egy új, de bizonytalan után kapjon.

Füzesy azért volt a bálban oly komor, szódtalan, mert véletlenül azon fájdalmas sejtelemre kellett jönnie, hogy Szerénának szerelmében csatlakozott.

Gyanítása nem volt alaptalan, sőt nagyon is méltányos. Szeréna egész este az eleven kedélyű Virányival mulatott. Füzesyvel nem is látszott gondolni.

Ez feltűnt mindenkinek, hát a szegény Füzesynek hogyan tűnt volna fel?

Szeréna az első négyest övele táncolta; a mérnök nem tánczolt, azalatt Szeréna nagynénjét mulattatta. — Meg kell itt jegyeznünk, hogy Szeréna szülői falun laktak, ő a városban egy özvegy, gyermektelen nagynénjénél tartózkodott, ki őt gyermekeként szerette.

A négyes bevégeztetett s a mi ilyen vegyes bálknál nagy ritkaság, még csak nem is bonyolodott össze. Csárdás következett.

— Bocssáson meg, Füzesy, — mondá Szeréna — csárdást nem tánczolok ma, rosszul vagyok.

Füzesy néjéhez vezette Szerénát. Leültek. — Nagysád! — szól Virányi felpattanva s mélyen meghajtva magát Szeréna előtt — a következő négyesre lesz szerencsém?

— Ah, tehát Virányi ur tánczol? — kérde Szeréna bájos mosoly kíséretében. — Azon örvendek, de ön a mult táncz alatt ülve maradt?

— Igen, mert tánczomat csak nagysáddal akartam megkezdeni. Remélhetek?

— Igen, Virányi ur.

A beszédes mérnök most elővette széptevési minden tehetségét s ugyancsak udvarolt Szerénának, ki udvarlását, úgy látszott, örömmel fogadta el s Kálmánnal ugyszólva, nem is gondolt.

A zenészek jelt adtak a négyesre.

Virányi felugrott, negédesen meghajtotta magát Szeréna előtt. Szeréna mosolyogva állott fel, karját a Virányiéra füzte, mialatt legyezőjét könnyösen adta át Füzesynek.

— Füzesy, fogja meg kérem a legyezőmet, míg tánczolok.

Most meg Füzesy nem tánczolt, de annál jobban ugrált szíve. Kimondhatatlanul sértette őt Szeréna magaviselete; eleinte ugyan fel sem akarta azt venni s mindössze is annyit gondolt, hogy Szerénát, mint kisvárosi leányt, érdeklik a fővárosból csak most hazajött mérnöknek kifogyhatatlan beszédei s hogy az ő róla való megfélekedése ártatlan vigyázatlanságból, pajzánságból ered. De midőn észrevette, hogy azt mások is látják, tudják, s hogy arról suttognak is, ez kezdte őt leverni. Szemei élénken követték a tánczoló párt s minden szép szó, minden bók, melyet a mérnök ejtett s Szerénának bájos mosolyai ezekre — nyugtalanították, tépték, marczongolták szívét, melyben a szerelemfáltás setét démona támadt fel.

A négyes bevégeztével Kálmán székkal várta Szerénát, de az nem ült le, hanem végig tánczolta a csárdást, sőt még a „három a táncz“-ot is.

Kálmánnak minden vére fejébe szökött, de nyugodtnak erőltette magát, midőn Virányi Szerénát helyrevezette s kacsóját megcsókolta.

— Kegyed jobban van, Szeréna kisasszony? kérdé Kálmán, keserű hangnyomattal. — Annak örvendek, az imént nem volt képes velem csárdást tánczolni.

— Valóban rosszul voltam az elébb, nem volt kedvem tovább tánczolni s ön nekem azért meg is bocsát; de lássa, Virányi urral először tánczoltam s csak nem tagadhattam meg kérését!

— Egészségére kívánom, kisasszony! — mondá Füzesy oly hangon, melybe ép annyi boszuság mint keserv volt vegyítve.

Szeréna ezzel nem igen látszott törődni. Virányi élénk udvarlása ismét nagyon elfoglalta; örömmel hallgatta az ifjunak mézédés beszédét s kigyult arca kifejezte, mily jól mulatja magát.

Füzesy később frisitöket rendelt Szeréna számára. Virányi megelőzte őt s amannak ajándokosón a kedvesebb.

Kálmán mindezt békésen tűrte. Virányira nem neheztelt, őt nem tartotta hibásnak, de végtelenül csodálkozott Szeréna könnyelműségén s el nem tudta gondolni: mi lelheti most ezt a leányt.

Szeréna még nagyon fiatal volt. Kálmán iránti szerelme szívének első kifakadása volt; gyenge virág volt az, melyet a Kálmán csendes folyóhoz hasonló szerelme táplált, de a melyet egy erős vihar könnyen letörhetett. A vihar eljött. Virányi-

nak rohamos érzemenyilatkozatai, mézes beszédei, letarolták — ha örökre nem is, de egy időre mindenesetre — az első szerelem gyenge virágát. Szeréna gyenge volt, megfelejtkezett magáról s engedte magát elragadtatni egy új, szenvedélyes érzelen rohama által.

Szegény könnyelmű teremtés. Szenevedélyes elragadtatásában nem jutott észébe, hogy könnyelműségével egy komolyabb, nemesebb szíven mily gyógyíthatlan sebet ejt, s hogy megfélekedésének első percében már kezdte megásni boldogtalanságának gyászos sirját!

Ő nem tudott most semmit. Elfeledte a multat, nem akart tudni a jövőről semmit s élt a jelen édes, kábitó percezeinek.

Pedig a látszólagos örömből mily hamar fel kellett ébrednie a legszomorubb valóra!

Végre a nagynéne megelegette a reá nézve már unalmas vigalmat s hazamenésre figyelmeztette Szerénát.

Füzesy nyugtalan kebellet várta e pillanatot. Szándéka volt utközben előterjeszteni Szerénának kirohanni készülő nehezteléseit.

Virányi azonban itt is megelőzte s míg ő a nagynénenek segített öltözködni, Szeréna már akkor Virányi karjába füzte a magát s azzal kifelé indult.

Füzesy nem tudott mit tenni egyebet, mint karját a nagynénenek ajánlotta s nagyszomoruan követte az előttök vig nevetkérezezzel menő párt.

Nehezen várta Füzesy a másnap délutánt, hogy Szerénához mehessen s szemére lobbantsa könnyelmű tréfáját.

Minél inkább közeledett azonban Szeréna lakásához, annál inkább csillapult haragja. Végre, midőn belépett a kapun, elfelejtett mindent s nem gondolt többé egyébre, mint kedvesének mosolygó arczára, melylyel őt fogadni szokta.

Bár ne is gondolta volna pedig azt, mert akkor nem lett volna csalódása annyira leverő.

Virányit Szerénánál találta. Vigan csevegtek, nevetköztek. Midőn Füzesy belépett, olyan arcot csinált mindkettő, mely azt mutatta, hogy jelenlétét nem igen ohajtják.

Kálmán azonnal belátta azt. Haragja ennyi érdemetlen megaláztatás felett tetőpontra hágott; de a józan férfi mérsékelte magát s egy kérlelhetetlen, soha meg nem engesztelhető, büszke, megvető tekintetet lövelve Szerénára, távozott.

Égő fejjel, sebzett szívvvel ment haza s azon elhatározással, hogy többé feléje sem megy Szerénának. Nem is ment. Pedig mennyire ohajtotta Szerénát magaviseletéért kérdőre vonni s vele tisztába jóni. Már néhányszor meg is bocsátott neki szívében; elgondolta: hogy Szeréna talán már meg is bánta könnyelműségét s keserves könnyeket sir utána. De még sem ment hozzá. Sértett büszkesége legyőzte szívének fel-felujuló vágyait. Pedig nagyon szerette azt a leányt. — Majd hivat, — gondolá Kálmán — s akkor talán elmegyek, de különben nem.

Szeréna azonban nem hívatta, pedig azelőtt

egy nap sem mult el, hogy valami „szerelmi követet“ ne küldött volna hozzá. Ugy látszott, egészen kivetette szívéből első szerelmét.

— Majd eszébe jutok még, — gondola Kálmán, s igyekezett magát a sors végzésébe beletalálni. Nehéz volt ez. Hivatalos óráiban, betegek körüli gondjaiban feledni látszott a hűtelet. De mihelyt otthoni magányában volt, azonnal előtűntek az eltöltött kedves órák emlékei, a jövő boldogságnak szép, de már megsemmisült reményei; mindezek felizgatták szívét s különösen az fájt neki, hogy így, minden igaz ok nélkül taszította el.

Annyit megtett mégis, hogy kétszer közvetlen Szeréna ablaka alatt ment el, azon reményben, hátha talán keserves, fájdalmas zokogását fogja hallani. E helyett első ízben vig hahotát hallott, mely Szerénától s Virányitól származott s másodszer Szerénának vigan csapongó dalát:

„Nem vagyok én már szerelmes,
Csak tebeléd, édes kedves!“ —

Ez természetesen Virányit illette.

— Rettenetes és megfoghatatlan mégis, a hogy ez a leány játszik a szerelemmel. Hittem volna ezt ezelőtt csak egy hónappal is? — Még csak gondolni is véteknék tartottam, — mondá, s aztán nem ment többé Szeréna ablaka alá.

* * *

Elmult a farsang, bekövetkezett a böjt. Nagyon keserves böjt volt ez Szerénára nézve.

Virányi elutazott; miután százszor szerelmet vallott Szerénának, miután új szerelemre hevítette azt s miután százszor megígérte neki, hogy egyévi külföldi utazása után nem fog késni őt mielőbb egészen magáénak nevezni. Megígérte, hogy irni fog már egy hét múlva s azután is minden héten, bárhol lesz. Azután a legérzékenyebben elbucszott, megcsókolta Szerénát, és — még ki sem ért a városból, midőn már ismét elfeledte őt s úgy elment, hogy azóta feléje sem jött a városnak.

Nem úgy Szeréna. Ő sokkal inkább el volt vakittatva új szerelme által, semmint abból egyhamar kiábrándulhatott volna.

Titkos magányában keserves sohajokat bocsátott az elutazott után s epedve várta annak levelét. De az nem jött, pedig már elmult egy hét; el kettő, három, egy hónap, még sem jött levél.

Szerénának most elég komoly elmélkedni valója volt szívének állapota felett. A várakozásban türelmetlenné lett s kezdett Virányira neheztelni, boszankodni, kezdte belátni, hogy az őt megcsalta. S imé, a minék már régen be kellett volna következnie, most kezdett először eszméltre jöni, most, midőn, kezdte belátni, hogy a Virányi heves, mézes szerelmi ömlengései talán csak mind álnyilatkozatok voltak, s hogy az őt megcsalta. Most kezdett első szerelmének a szív fenekén letarolt virága éledni s ujlásával a mámoros, kábító érzelmeket abból kiszorítani. Virányi még mindig késett s a mint késett, úgy fogyatkoztak Szerénának iránta táplált érzelmei is. Egyszer csak azt

vette észre, hogy Virányi nem él többé szívében, hanem azt első szerelmének teljes érzete töltötte el. Oh de ez érzet nem a régi volt, nem volt az többé boldogító; fájdalommal töltötte el az lelkét, mint nagy bűnösét vétkének tudata. Tudta, érezte, mily nagy bünt követett el, mint játszott meg gondolatlanul a szívnek legnemesebb érzelmeivel.

Vétkes voltának tudata egészen leverte Szerénát. Elhagyta vidámsága, elhagyta jó kedve. Az eltávozottra csak utálattal tudott gondolni, Füzesyre a bűnbánás fájdalmas érzéseivel. Mit tegyen? Miként engesztelje ki Füzesyt? Miként öntse ki előtte eltévedt, de megtért szívét? El nem tudta gondolni. Vagy talán nem is volt arra bátorsága.

Végre erőt vettek lelkén a bizonytalanság és kétség heves indulatai. — Hát ha ő még most is szeret? — gondola — hát ha ő is szenved és sohajtozik? hiszen ő oly kimondhatatlanul nemes s utóljára is, nem kívánok egyebet tőle, csak hogy kihallgasson s megbocsásson. Hát ha talán még remélhetek is? . . .

Keserves, fájdalmas, bűnbánó levelet irt Füzesynek.

Az ifju orvos keble sokkal inkább el volt már fásulva, semhogy egyhamar ki lehetett volna engesztelni. Röviden, hidegen válaszolt Szerénának s csak ennyit:

„Kisasszony!

Nem jó a szerelemmel tréfálni! Füzesy.“

— Igazsága van, — mondá Szeréna fájdalommal — én a szerelemmel nagyon könnyelmű tréfát üztem. Oh ha tudná, mily öntudatlanul tettem azt, mennyire megbántam s mennyit szenvedek a miatt. De ő azt nem tudhatja. — Szegény Kálmán s én szerencsétlen, boldogtalan!

Pedig Kálmán még most is tudta volna szeretni Szerénát, de félt megbolygatni szívének hegedő sebeit, nehogy lehető újabb csalódás esetében az örökre begyógyíthatlan maradjon.

Szeréna sokat szenvedett. Hallania kellett, mint beszéltek róla az emberek, hogy két szék közt szépen a pad alatt maradt; hogy az egyikhez ő lett hűtelen, a másik meg ő hozzá lett az. A világ nyelvével azonban nem gondolt, de vétkes játékának öntudata nagyon marczongalta szívét.

Elmult egy év és Füzesyvel nem találkozott. Oh ez az egy év mily sokat változtatott rajta; arcának rózsáit elvesztette, egész testében hervadt, fonnyadt.

Valamelyik hírlapban egyszer azt olvasta, hogy Virányi Ede mérnök külföldi utazásából hazatérvén, egy alföldi városban letelepedett s megnősült. Közönyösen vetette félre a lapot, még csak meg sem indult ezen. Annál többet gondolt Kálmánra, de a ki nem látta halvány orcáját, nem hallotta fájdalmas sohajtását.

— Csak egyszer beszélhetnék még veled, csak bocsánatát nyerhetném meg, akkor aztán örömmel halnék meg, — mondá.

Nagynénje aggódva nézte hervadását, semmi szórakoztatás, semmi kedvkeresés nem volt többé képes felvidítani. Olyan volt, mint élő halott.

Ha látta volna Kálmán őt, megszánta volna; hiszen ő már oly sokat bűnhődött, oly sokat szenvedett.

Az, a ki Szeréna halvány orezáit, fájdalmas keserveit látta s megszánta, nem Kálmán volt, hanem a mindenható ur.

Eljött ismét a farsang. Szeréna nagynénje ösztönzésére felöltözött még egyszer fehér tarlótán-ruhába, aranyhaját feldiszipolta kék nefelej-csekkkel és piros rózsabimbókkal. Épen mint egy évvel ezelőtt. Akkor az örömtől reszketett, midőn magát a tükörben megnézte, most a fájdalmas emlékek rázkodtatták meg. Elment a bálba, szeméi zavartan keresték Kálmánt. Az nem jelent meg. Szeréna keservében, mintegy gépíleg, sokat, igen sokat táncolt s nem gondolva nagy felhevülésével — vagy talán akarva — hirtelen nagymennyiségű hideg vizet ivott, meghűtötte magát annyira, hogy másnap nagy, lázas betegséggel küzdve feküdt ágyában.

Szeréna tudta, hogy nem sokára meg fog halni; örömmel ment eléje a halálnak, csak az nyoma még lelkét, hogy Kálmántól kiengesztelődés nélkül kell elválnia.

Karjai hófehér vánkosan ki voltak terjesztve; orezái lázas pirban égtek, kigyult ajkai mozogtak s érthetetlen szavakat susogtak.

Ágyánál nagynénje s megérkezett szülői állottak, könyeztek. Midőn a beteg olykor felnyitotta szeméit, azok mohón látszottak valakit keresni.

A nagynéne Füzesyhez küldött, siessen, jöjjen gyorsan, Szeréna halálán van.

Nem gondolkozott most Kálmán egy másodpercig sem; a mi nehezítette, a mi sértette, bántotta szívét, az e tudósításra mind egy pillanat alatt elröppent. Nem volt egyéb gondolata, mint: őt megmenteni. Aggodalmas érzésekkel rohant a beteghez. Midőn belépett, Szeréna aludt, keble sebesen pihegett, ajkai némán rángatóztak.

Kálmán kezét a szenvedőnek szívére tette, lassan, elhalólag vert az; arczát a beteg arca fölé tartotta s a mint a kedves, szenvedő vonásokat meglátta, elfogult szíve s forró könyeket hullatott az alvó szemhéjaira.

A beteg, talán a meleg könyek hatására, felnyitotta szeméit, erősen nézett Kálmán arczára s aztán — mig vonásai az öröm kifejezését vették fel — mondá erőltetett hangon:

— Kálmán, édes Kálmán, itt vagy? Ugy-e megbocsátottál?

Az ifju nem szólott; nem tudott szólni, szívét elfojtotta a fájdalom.

Látta, hogy a kit elvesztettnek hitt, most már csakugyan, örökre el kell veszitenie. Most érezte csak veszteségének fájdalmát egész nagyságában.

A beteg kétesen nézett az orvosra, összeszedte még utolsó erejét s mondá:

— Kálmán, te nem szólsz. Nem bocsátasz meg? Tudom, sok fájdalmat okoztam neked, de magamnak még többet. Bocsás meg, hadd haljak meg békével. — Ugy-e, meg-bo-csá-tot-tál?

Kálmán ajkait a haldokló ajkára nyomta s

bocsánatát kedvesének ajkaiba lehelte. Szavát úgy sem értette volna az már meg. Azután lecsukta a halott szemhéjait; az elhidegült ajkakon a megbocsátás és kiengesztelődés mosolya ült.

Kálmán arczát kendőjébe rejtette s úgy sirt kedvesének ravatala mellett.

* * *

Füzesy Kálmánnak most egyetlen sétahelye a temetőkert. Ha ideje engedi, mindennap áldoz Szeréna emlékének fél vagy egy órát. Meglátogatja sirját, új meg új virágfüzérékkel disziti fel emlékkövét s midőn a temetőből hazajön, mindig könnyebbnek érzi magát, mert kedvese meglegedetten mosolyog le rá az égből.

— Hiszen ő még sem volt oly rossz-szívű, mint hittem. Egy kis szenvedély elragadta, próbára tette szívét. Én őt még megjavíthattam volna, de sértett, gyarló szívem nem vitt rá. Oh miért is tréfált a szerelemmel! — mondogatá sokszor magában, a mint a temetőből hazafelé ment.

Nem jó a szerelemmel tréfálni!

Egy éj Amsterdamban.

— Utazási emlék. —

Éjfél volt, midőn a vasuti vonattal Harlemből Amsterdamba érkeztem; az éj sötét vala, s csak kevés lámpa világított még az indóházban.

A várost nem ismerém, s azért inkább szerettem volna, ha fényes nappal érkezem meg, mert így gyönyörködhettem volna már messziről azon reám nézve egészen meglepő látványban, melyet a város élénk, forgó szárnyu szélmalombokból álló körfala nyujt. Azonban bőröndömet feledésből elhagytam, s Halwegeben (Amsterdam és Harlem közt) pár óráig kellett utána várakoznom.

Podgyászomat egy hordárra bízom, ki azt egy társaskocsiba vivé. Mint egyedüli utas, azon reménybe ringatám magamat, hogy csakhamar czélnál leszek — azaz a Pays-Bas vendéglőben, hová szállni akartam. Azonban csalódtam; miután sok hidon és csatornán s még több utcán keresztülhajtottunk, egy nagy téren álltunk meg, s az omnibuszvezető kiszállásra ösztönzött. Én azt gondolva, hogy a vendéglő közelében vagyok, fizettem, s a kocsit elrobogott.

Ott álltam tehát a koromfekete éjben, az idegen városban, melynek „titkait“ csak kevés elzöldött olvasóm; tudtam, mily könnyen el lehet tűnni a csatornáknak, melyek Amsterdambot kilenczven-szigetü várossá teszik, valamint hogy a háromszáz hid elég alkalmat nyujt egy magános vándort a vízbe vethetni.

Egy ember sem vala jelen rajtam segíteni. Ama nagy palota előtt, mely a téren állt, más rendes székvárosban bizonyára egy, vagy talán két katona is sétált volna föl s alá, — de a demokratikus Amsterdamban nem.

Ha magam vagyok, akkor szabadon mozoghattam volna, hogy földel után nézhessek; így azonban podgyászomhoz valék kötve.

Helyzetem minden pillanatban nyomasztóbbá vált. Végre megadtam magamat a sorsnak s bőröndömre ültem. A Pays-Bas vendéglő kényelmes ágyairól már lemondtam s megelégedtem volna bármi szerény padlásszobácskával is. Végre léptek hangzanak, — szabadítóm közelit.

Nagyot lélekzém s felugrottam bőrdivánomról. Azonban a léptek újra elhangzanak. Közel s távol nem égett világ, még az átellenben levő kávéházban sem voltak már ébren.

„Egy királyságot egy hordárért!“ dörmögtem magamban, mert csak hordár segíthetett volna rajtam. Kiséreleteket tevék bőröndömmel, hogy vállamra emeljem, s végre csakugyan, minden erőmet összeszedve, sikerült azt megtennem. Elindulék, de csak a legközelebbi szögletig jutottam el, mert erőm elhagyott. Itt álltam tehát, mintha valami sovárgó utczai ácsorgónak csaptam volna fel. Számlálám az óráutéseket: két óra volt.

Most ismét lépteket hallék: egy alak bontakozik ki az utczából. No rajta — gondolám magamban — szedd össze a holland nyelvben való tudományodat s kérdezősködjél a legközelebbi vendéglő után, hová podgyászomat elvonszolhasd!

A közelemben ért alak tisztességesen öltözött, nyakig begombolt mijnheer volt, kit csakugyan megszólíték, kérve őt, igazítson utba a legközelebbi „gasthuis“ felé.

A mijnheer meghökkenve végignézett rajtam, aztán egy árva szó nélkül elsietett s csak a távolban tekintett még egyszer vissza.

Valószínűleg valahol most lett vége az estélynek, mert egymásután több alakot láték közeledni; mindegyikhez ismétlém kérdésemet: „As uw believt, waar is het naaste gasthuis?“ — s mindegyikök oly iszonyattal fordult el tőlem, mintha legalább is pestises lettem volna. Így látam eltűnni az utolsó embert is, és vele tűnt el azon reményem, hogy még az éjjel ágyban pihenhetem ki fáradalmaimat.

A mint így búsan üldögélve magamat a Karthagó romjain kesergő Mariussal összehasonlítam, s e történelmi hasonlatból — mely ugyan erősen sántikált — némi vigaszt meríteni igyekvém, egyszerre csak melegem lőn. Visszaemlékeztem, hogy „gasthuis“ nem „vendéglő“, hanem „kórház“, és most világos lett előttem, miért kerültek ki oly irtózza az emberek.

Amsterdam a járványos betegségek városa, s mindenki azt gondolhatta, hogy azon ember, a ki éjnek közepén a legközelebbi kórház után tudakozódik, legalább is kolerába esett.

Azonban mit használt most már e szótári viszszaemlékezés, — a kiket előbb megszólíték, mind eltűntek.

Igy ültem újra vagy egy negyedóráig, midőn irtóztató lármát csapó kerepelés, és még rettentesebb énekszó üt meg füleimet. De a legszebb hangok, melyeket valaha a szinpadról hallék, nem hangzanak oly kedvesen, mint a kereplőnek és szabadítóm énekének bájos hangjai, — mert az az éjjőr volt, a ki most a szögletre ért, és a ki nem-

csak megmutatta a legközelebbi vendéglőbe vezető utat, de még bőröndömet is vállára vette s a Pays-Basba hozá.

Én pedig fejedelmileg megjutalmazám a férfit, a ki számomra egészségi bizonyítványt állított ki, minthogy nem kórházba, hanem az említett előkelő hotelbe vezetett.

Midőn nemrég egy festő barátom albumlapjai közt megpillantám amsterdami szabadító-angyalom hű képmását (sötétben a bakter mind egyforma), eszembe ötlött e kis epizód, melyet rettentő intésül feljegyzék, nehogy valaki Hollandiában a „logement“-et (vendéglő) „gasthuis“-sal felcserélje.

Z. E.

Mányik Ernesztina †.

A mily örömmel, modhatni, büszkeséggel emlegettük e nevet még alig néhány hónap előtt is, — oly szomorú érzéssel, oly fájó szívvvel írjuk azt most le. Az országos ünnepélyek örömjaja közt egy gyászhir érkezett, mely a művészet barátait bizonyára mélyen sújtja: *Mányik Ernesztina k. a. e hó 7-én Vámos-Mikolán elhunyt!* — Alig kezdett ragyogni s már le kelle hullnia a művészet egeről, nagy veszteségére operánknak, melynek elsőrendű csillagává válni volt hivatva. A közkedvességben állt művésznő iránti kegyeletünk kifejezésül álljanak itt azon sorok, melyeket a „F. L.“ szentel emlékének.

Mányik Ernesztina k. a., ki egy év előtt oly sok reménnyel jött a nemzeti színházhoz, néhány hét előtt csalódva, megtörve, betegen távozott el szülőföldjére, hogy szeretteinek körében végezze be életét, mely szép és — fájdalom — rövid volt, mint egy tavasz ideje.

Mikor jött s először lépett föl, (tavaly, május 3-dikán), a pesti közönség koszorúkkal üdvözölte; míg eltávazása legszomorubb csöndben történt.

A természet csak ritkán egyesít valakiben oly szép tulajdonokat, mennyivel e fiatal, kedves leány birt. Nemcsak gyönyörű hangja, hanem mélyen érző szive és kitűnő értelme is volt.

És ha nem lett volna is ritka tehetségű és fényes jövőjű énekesnő: mint nő, szintén a legtiszteletreméltóbb jelenségek egyike leendett. Ő a szendesség, az illem, gyöngédség, komoly és erős jellem, nagyfokú műveltség, vallásosság és szeretet példaképe volt.

Egész lényét szüleinek, testvéreinek szeretete s a művészet legkomolyabb tanulmányozása foglalta el. A világi örömeiktől elvonult, s szive egészen családjaé és a muzsáé volt. Azon egész év alatt, melyet Pesten töltött, egyszer láttuk a színházon kívül, az állatkertben, hol a madarakban tiszta szivek gyermekségével gyönyörködött.

Egy szenvedélye volt csak: a zene iránt. — Ez sem lobogó, hanem mély szenvedély, hiuság nélkül, de annál erősebb becsvágygyal.

Arra született, hogy énekeljen. Már gyermekkorában észrevették szép hangját s ellenállhatlan hajlamát a művészetre. Szerető atyja — bár nagy

család feje — minden áldozatra kész volt. Ki ne hitte volna, hogy a művészet dicsősége lesz; fájdalom! — sirja lett!

Kevés ideig a zenede tagja volt, s később pesti mesterektől tanult. Néhány év előtt Reményi hallá énekelni egy vidéki hangversenyében, s lelkesülten buzdította.

Atyja — Hontmegye főorvosa — e kedves gyermeket akkor Párisba küldé tanulni, hol a gyöngéd, értelmes és kellemgazdag leánykát az öreg Rossini is nagyon megkedvelte. Oly körben élt itt, hol műzslése igen kifejlett. De vágyott Olaszországba, s Milanóban a híres Corsi tanítványa lett. Meglepő volt e fiatal lányka folytonos törekvése, ki dalával az eget kereste, s a föld örömeit egészen feledé.

1865-ben lépett föl először Asti színpadján, s Donizetti „Kegyencznő“-jét éneklé, oly szépen, hogy bucsujakor ezüst diadémot adtak neki. Majd Modenába ment, s ott Gounod „Margit“-jában bájolta el a közönséget és bírálókat. Lehet mondani, koszoruk közt élt; de atyja — jó magyar lévén — óhajtá, hogy a nemzeti színpadnak szentelje képességét. Azt hívé, hogy itt a tehetséget mindig érdeme szerint becsülik.

A fiatal lány — bár az olasz lég kedvezőbb volt neki, — sokkal mélyebben szerette atyját, semhogy óhajtásának ellen tudott volna állani. Fiume felé jött, hol egész lelkesedéssel fogadták énekét. — Eleintén a „magyar lányt“ vélték benne kitüntetőndőnek, de a legelső órában meggyőződtek, hogy a koszorukat mint művésznő érdemli meg még csak igazán.

Első föllépésével Pesten is mindenkit megnyert. „Margit“-ja egy érzékeny, gyöngéd, szivgazdag alak volt, „Roziná“-ja csupa játszi kellem és ifju vidámság; mint Azucena, Fides és Selika szintén kitünő. Ortrudot („Lohengrin“-ben) egyszer láttuk tőle csak, de nem feledjük sokáig.

A bánásmód, mely színházunknál uralkodik, rosszul hatott kedélyére. Ó törekedett, s nem engedték eléggé törekedni. Bármint igyekezett is nem szélesbitheté szerepkörét. Nem birván eszközöket sem fondorkodásban, sem hízegésben, egyedül önérzetére támaszkodott. Fájdalom, ez nem volt elég! Szerződteni is alig akarták, s általában — bármennyire szereté a közönség és kritika — a színháznál nem becsülték eléggé, s ez oly hiba, melyért az igazgatóság szemrehányást érdemel.

Érzékeny kedélyére mindez mélyen hatott. Busitá, betegité. Idegen földön mindenütt szeretetet talált; honában — akadályokat. Hozzájárult még, hogy a „Lohengrin“ próbáin meghült és beteggé lön. Midőn fölüdült, irigyek és kárörvendők (mert ily kedves nép mindig van a muzsa hajlékában,) azt beszélték, hogy hangját veszté. Ez bántotta, s a közönséget meg akarta győzni, hogy e hir alaptalan, s az intések daczára újra éneklé az „Afrikai nő“-t.

És többé nem énekelt semmit. Tüdőbajt kapott, mely folyvást fokozódott, úgy hogy szegény

bánatos családja haza viteté. Itt megtalálta a legforróbb szeretetet, de meg nem sokára a — halált is.

Egy lesujtott atya, ki mindent áldozott érte, veszté benne legszebb reményeit, számos testvére örömeit, várakozá-ukat, s a hazai muzsa egy oly tehetséget, minő csak ritkán akad. Husz-éves sem volt még, s mi lehetett volna belőle, ha e balvégzet nem éri?

Gyászba mélyedt atyját, testvéreit nem vigasztaljuk.

Ily mély fájdalomra nem emberek részvéte önthet balzsamot; szivök sebét Isten gyógyítja meg. — Mi ne háborgassuk zokogásukat, engedjük őket sirni!

Könyvszemle.

✚ **Koronázási emlékkönyvek.** Heckenast Gusztáv kiadásában három füzet jelent meg, melyek a koronázást tárgyalják. Ezek elsejének címe: „**Koronázás-könyv.**“ Irta Bozók János. IV-edrét, 67 lap. Ára 50 kr. Tartalmazza az országos ékek (a sz. korona, az ap. kereszt, az aranyalma, a buzogány, a koronázási kard, sz. István palástja, a keztyük, harisnyák, czipők és saruk) ismertetését, a magyar királykoronázás szertartásainak leírását, a magyar sz. korona történetét, s végül hozza a megkoronázott s törvényesen elismert magyar uralkodók név- és időrendi sorát sz. Istvántól V. Ferdinándig. — A másik füzet címe: „**Koronázási emlékkönyv I.**“ Ferencz József osztrák császárnak Pesten június 8-kán Magyarország királyává koronáztatása emlékére.“ Nagy IV-edrét, 16 lap. Ára 20 kr. — Rövid cikkekben magában foglalja a koronázás jelentőségét, a koronázási jelvények leírását, a korona történeteit, a koronázás régiebb és most lefolyt szertartását, stb. A szöveg közé vannak nyomva a koronázási jelvények rajzai. — A harmadik füzet német nyelven van írva s e címet viseli: „Die Krönung der ungarischen Könige und Königinnen im Allgemeinen; die Kron-Insignien, und die Krönung Ihrer Majestäten Franz Josef und Elisabeth.“ Nagy IV-edrét, 16 lap. A szöveg közt több rajzzal. Ára 20 kr.

✚ **Szótári mű.** A Ballagi Mór által szerkesztett s általunk már két ízben említett „**Magyar nyelv teljes szótára**“ című munkából megjelent a VI-ik füzet, — értelmezvén a „gyepel“ és „hízegedik“ közti szavakat. Egy-egy füzet ára 50 kr.

Színház és művészet.

✚ Nemzeti színház. Jun. 6-tól 20-ig előadattak: „Rigoletto“, opera, Morzsa i E. k. a. második föllépteül; mint halljuk, a k. a.-t szerződteni fogják. — „Nőuralom“, „A régi pénzek“, vigj.; „Az afrikai nő“, op., jótékony czélra, teleház előtt; — „A mama“, vigj.; diszclóadásul: „A

sz. korona“ és „Kemény Simon“ Szigligetitől, kétszer egymásután. „Lohengrin“ op.; „Az erdő szépe“, színmű; „Bánk bán“, op.; „Dobó Katicza“ Tóth Kálmántól; „Szökőcv“, vigj.; „Alvajáró“, op.; „Kalmár éstengerész“, Czako erőteljes s rég nem adott drámája. 20-kán a színház zárva volt.

♣ A budai népszínház Molnár igazgatása alatt e hó 13-án nyílt meg Dobsa „Sz.-István“-ával; a nagyszámú közönség melegen üdvözlé Molnárt, ki annyit fáradozott, míg a népszínházat háromévi szünetelése után ismét átadhatá a muzsáknak.

♣ Liszt Ferenczet, ki Pestről már elutazott, Ábrányi és Reményi Sz.-Fehérvárig kísérték. Liszt Rómába megy, hol a Sz.-Péter ünnepe „Krisztus“ című oratoriumát adja elő. Ez ünnep után Németországba utazik, hogy a nagy Erzsébet-émlékünnepélyt vezérelje s csak őszszel tér vissza Rómába.

♣ Kovács Mihály jeles festőnk Pestre érkezett. Madridban egy spanyol hölgyet vettnöül, a ki szintén eljött megnézni a férje s a magyarok hazáját.

♣ „A nemzet vértanui 1848–49-ből“ cím alatt pompás műlap jelent meg közelebb Müller Gyula kiadásában, az említett évek szabadságharcza 24 hősenek híven talált arcképével, köztük az aradi 13 vértanu is. A hazafiui kegyelet szent kötelességet teljesít, midőn nemzetünk dicső hajnokainak emlékét megőrzi az utókor számára, hogy azt lelkesítse. — A pompás kiállítású műlap minden teremnek méltó díszül szolgálhat, és ára csak 4 frt. Megrendelhető Müller Gyula kiadóhivatalában (Fehérhajó-épület).

♣ A Széchenyi-szobor a nézve elhatározzák, hogy az akadémiái palota elé állítják, s ennél fogva a művészeket új tervek benyújtására hívják föl. Ebből az látszik, hogy a királydomb ott marad a lánchídtér közepén.

♣ Izsó Miklós-nak Fáy Andrásról készített szobrát a pesti takarékpénztár — mint halljuk — megvette.

♣ Lendvay Márton jeles és szorgalmas drámai színészünk M.-Szigeten fog vendégszerepelni. Hiszszük, hogy a m.-szigetiek ennek csak örülni tudnak.

♣ Faragó József, kinek Széchenyi szobormintája a maga idején közfigyelmet ébresztett és 200 frtnyi díjra érdemesített, egy vágató csikóst ábrázoló szobrot állított ki az akadémiában. A csikós épen az az pillanatban van ábrázolva, melyben a pányvát kivetí. Reméljük, hogy a kikisillogásra ezeket tudnak kiszórni, e jeles műdarabot nem fogják engedni: hogy szégyenszemre külföldre vándoroljon.

♣ Sipos Antaltól „Koronázási magyar“ jelent meg Teleky Augusztá grófnőnek ajánlva. Ára 70 kr.

♣ Szépné-Mátra Laura asszony anyári idejét Budán tölti, de vidéken ezalatt is többször fog vendégszerepelni. Télre pedig ismét Kolozs-

vára szerződött, hol nagyon megkedvelték, és pedig méltán.

♣ Balázs Kálmán debreczeni népzene-társulata a párisi kiállításra megy, bemutatni a magyar népzeneét.

♣ A francia kiállítási zenebíró bizottság, melynek elnöke Auber, tagjai Merlin, Felicien Dávid, Poniatovszky hg. stb. a Cantate-díjra érkezett 107 pályamű közül a nyeresémet a 76. számúnak ítélte. Szerzője Saint Saéns Camill párisi születésű fiatal zeneszerző.

Hirharang.

* (Király és Királyné) ő Felsegeik az ország koronázási ajándékát, 100,000 aranyat a volt honvédek árvái, özvegyei, munka- és keresetképtelenné vált rokkantjainak fölsegélésére adományozták, az összeg legcélzzerűbb kezelésével a magyar kormányt bizva meg. E magasztos tény méltó koronája volt a koronázásnak! — Király ő Felsege általános amnestiát is bocsátott ki.

* (Királyné ő Felsege) a következő összegeket méltóztatott adományozni: hozzá segélyért folyamodóknak 2000 ftot, (ebből 100 ftot Mezei József világtan festészek,) a királyutca közelében fekvő kisedővodának 1200 ftot, a pesti árvaháznak 1000-et, a gyermekórháznak 300-at, a budai beteg-nőápolódnak 200 at, a kassai Elisabethinum-nak 500-at, az ujvidéki kisedővodának 300-at, a krompachi nőegylet alapítandó leányiskolájára 300-at, a soproni Erzsébet-egyletnek 200 ftot. Továbbá Sebes Emil özvegyének a király évi kegydíjat adott. Sebes Emil egykor honvéd-törzstiszt volt, s az Almássy-pörben fogoly, s a Ludovicum kertjében katonák lötték le, azt vélvén, hogy szökni akar. Ez az eset is egy mély seb, melyre jól esik a balsam.

* (Albach imakönyvét) Léway püspök beszéde mellett Vecsey S. nyújtá át a királynénak. Az imakönyv kiállítása remek, s 3000 frtba került. Az eredeti imakönyvben levő 5 kép helyett Than Mór, Barabás, Lotz, Telepi és Szel öt szép képet festettek. Ezüstszövetbe van kötve, s arany lemezekkel és drágakövekkel kirakva. A könyvkötői munkát Boldog Lajos készíté. Az ékkövek együtt a nemzeti szint mutatják. Oly ajándok, mely méltó Pestváros közönségéhez.

* (Az ezüstszövetű ruhát és fátyolt,) melyet a királyné a koronázáskor viselt, átadta a veszprémi püspöknek, hogy a veszprémi templomban örök emlékül őriztessék.

* (Ő Felsege), mint a bécsi lapok írják, július hó közepén utazik Párisba. Budapestre pedig csak alkalmasint augusztus közepén tér vissza a királynéval, s akkor huzamosb ideig maradnak itt.

* (A királyi pár példája) lelkesítőleg hat mindenkire s a pesti takarékpénztár, mely mindig az első közt van ott, hol valami nemesítettől van szó, 20,000 forintot szándékozik a honvédek se-

gélyezésére följánlani s 1000 forintot már most mindjárt utalványozott. — A Deák-körben is szőnyegre kerülve a honvédségélyzési alap, ennek gyarapítására gr. Andrássy Gyula mindjárt 1000 frtot ajánlott s minden miniszter 500-at. Csakhamar 9000 frt. lón aláírva.

* (Bonnaz Sándor) esanádi püspök 10,000 frtot adományozott az akademiának. Már előbb is adott 1000 frtot.

* (Sina Simonnak) a király azon hazafiai áldozatkészségeért, melylyel a koronázás alkalmával jótékony czélokra 10,000 frtnyi összeget följánlott, különös legfelsőbb elismerését nyilvánította.

* (Kinevezettek:) Simor János, esztergami primás a sz. István rend kancellárjává, gróf Andrássy Gyula ugyanezen rend nagy keresztjét kapta. Gróf Almásy György és Szapáry Antal a Lipóttrend közép, Maschirevich Soma g. k. érsek és karloviczi patriarcha, Schaguna Endre g. k. metropolita pedig az említett rend nagykeresztjét, végre Lipovniczky István czimzetes püspök a sz. István rend lovagkeresztjét kapták díjmentesen. Kaptak még azonfelül Lipóttrend lovagkeresztjét: Székács József ágostai, Balogh Péter helvét hitvallásusuperintendensek, Balassa János, Pauler Tivadar, Maschirevich Samu, Justh József, Gozdu Manó, Szilassy György és Ledniczky Mihály, Sz. Istvánrend lovagkeresztjét Arany János, Madocsányi Pál, volt főispány; Ferencz Józsefrend lovagkeresztjét Ullmann Károly, Lutzenbacher Pál, Than Mór, Székely Bertalan és Erkel Ferencz, Liszt Ferencz a Ferencz Józsefrend középkeresztjét.

* (Báró Gerliczy Vinczéné) a koronázási ünnepély alkalmával Budán az Albrechtuttra sarkalló kertjében állványt állítottatott föl, melynek jövedelmét a pesti jótékony nőegylet részére adta át. A bárónő néhány év előtt az egylet szemgyógyintézete alapítójához is 1000 ftal járult, s most legújabbán a fenn említett állvány összes bevételi összegét: 1025 ftot, — minden költség levonása nélkül — az egylet rendelkezésére, ugyancsak a szemgyógyintézet javára bocsátani kegyeskedett.

* (Wenkheim Krisztina) grófkisasszony indítványára előkelő nők száz mázsás harangot öntetnek — koronázási emlékül — a lipótvárosi bazilika számára, mely „Erzsébet“ nevet fog nyerni.

* (A Pestvárosa által) a városligetben a koronázási ünnepélyek alatt tartatni tervezett népünnepre szánt pénzüsszeg, valamint a Harkányi Fülöp ur által felajánlott 500 frt, a mézáros-czéh által átadott 400 frt, a Tüköry Sándor ur által átadott 100 frtnyi összeg a város szegényei között olyképen fog a szegény atyák által fejenként 1 ftjával kiosztatni, hogy abból a belvárosban 300, a Lipótvárosban 50, Terézvárosban 1400, Józsefvárosban 600, Ferenczvárosban 190 egyén fog részesítettetni s 400 frt pedig Lányi urhoz küldetiki a szegény izraeliták közötti kiosztásra.

* (Néhány főherczeg) Gödöllő környékén jószágot akar vásárolni.

* (Weltner József) magyarországi születésű izraelita, mult hó 28-kán Bécsben meghalván, 22 ezer forintot hagyományozott egy keszthelyi kórház építésére, melyben valláskülönbség nélkül ápoltassanak szegény betegek.

* (Gr. Eszterházy Em.) — a pozsonyi lap szerint — Pesten a koronázási napok alatt eljegyezte a szép és szellemdus Rossi Alexandra grófkisasszonyt.

* (Gr. Károlyi Alajos) aug. 8-án kel össze Erdődy Fanni grófhölgygyel.

* (A történelmi társulat) elnöke gr. Mikó Imre lett, alelnökei: Horváth Mihály és Ipoly Arnold.

* (A Margit-szigeten) István főhg. emlékére kápolnát fognak építeni.

* (Az ideiregatta) e hó 9-én tartatott meg. A 100 aranyos egyleti díjt, s más két 50—50 aranyos díjt az „Unio“-egylet csónakjai nyerték el.

* (A koronázási állványokkal) nem jól ütött ki a speculatio. Az állványok 36,000 ftba kerültek, és behoztak 10,000 frtot, — a veszteség tehát több mint 25,000 frt.

— **T. olvasóinkhoz.** Mai számunkhoz van mellékelve a mintarajzok lapja, mely mult számunktól elkésett — saját hibánk nélkül. Reméljük, hogy ez egyszeri késedelemért t. előfizetőnőink meg fognak bocsátani, annál is inkább, mert ez az első, s bizonyára az utolsó eset vala.

Vidéki posta.

△ (Pozsony), az egykori koronázási város, a nemzeti ünnepet és egykori emlékeit ünnepelte meg jun. 8-án. A templomokban hála-isteni-tiszteletek voltak, tartottak tábori misét is, este pedig fényesen kivilágították a várost. A régi királydombot is kivilágíták, s a Pozsonyban koronázott tizenegy király neve s koronázásuk ideje is olvasható volt.

△ (Pinkócson) ez év ápril 3-kán hunyt el Pálóczi Horváth Mária asszony. Emlékét fenntartja azon több mint félmillió ftnyi hagyomány, melyet egyházi és iskolai czélokra hagyott. Öröklött: a sárospataki főiskola 2050 hold földet, melynek jövedelméből mintegy 3000 frtot kell évenként kiadnia a moldva oláhországi missió, pesti ref. főiskola, nemzeti színház, miskolczi leánynövelde részére; a szigeti iskola örökölt 1600 hold földet, melynek egytizedrésze a szigeti, miskolczi és pápai iskola közt oszlik meg. Minden ingóságát, mely meghaladja a 200,000 ftot, 25 évig az ungi egyházmegye, 25 év után a pataki iskola, — ungvári házeit kapja a tiszamelleki főt. egyházkerület és a debreczeni főiskola; ezeken kívül a pazoni, tizza-szöllősi stb. egyházak és más közhasznú intézetek.

△ (A koronázás ünnepét Buccariban) is meg akarták ülni, de az ottani horvát hivatalnokok még csak istenitisztelet tartását sem engedték meg. Ez alkalommal összeütközések is

történtek s egy hajóskapitány azon pillanatban, midőn a magyar nemzeti zászlót kitűzni akarta, szélpuskából sebet kapott.

△ (B.-Füreden) e hó 29-kén a koronázási ünnep megtartásául fényes táncvígalmat rendeznek. A jövedelmet a honvédeket segélyező országos alap növelésére fordítják.

△ (Eszékről) e hó 14-ről távirják: „Koronázási küldöttségünk ma érkezett vissza, s a polgárok ezrei által a legnagyobb lelkesedéssel fogadtatott a városban kívül, honnét nagyszerű díszmenetben vonult a városba, magyar s szlapon zászlókkal, mozsárlövések s a katonai zenekar által játszott Rákóczy-induló s néphymnus hangjai közt. Szünni nem akaró zsviók és éljenek a király és királyné ő Felseégeikre hangzottak mindenfelől. Ma este fáklýásmenet rendeztetik.“

△ (Kolozsvárott) f. hó 8 án 11 óraker „Te Deum“ tartatott a plebáni templomban, melyben a hivatalos testületek, tisztikar és cézhek jelentek meg. Általában az ünnepély a legnagyobb csendben folyt le. A katonaság és zenekar azonban mindenki váratlan meglepetésére nem vett részt ez ünnepélyben.

△ (Egerben) éleclap indult meg „Buzogány“ czim alatt.

△ (A sümegi kaszinó) tagjaiból Barcza Sándor zalai alispányelnökle alatt bizottság alakult, hogy Kisfaludy Sándor nevéhez méltó sir-emléket emeljenek a sümegi sirmekertben, hol a költő nyughelyét ma is csak egy korhadt fakereszt jelöli. E czélra adakozási íveket küldenek szét országszerte.

△ (A tolnaiak) az Eszterházy-képtárnak a nemzet számára való megvásárlására hangversenyt rendeztek, melynek tiszta jövedelmét, 94 frtot, Péchy József prépost 100 frtra egészítve ki, beküldötte az akademia elnökéhez.

△ (A csallóközi inségeseknek) Fejérvári Miklósné szül. Kárász Karolina assz. 100 ftot küldött Amerikából.

△ (Nagyszombat lelkes hölgyei) a csalóközi inségesek számára előbb 1786 ft. 66 krt és ujabbban 135 ft. 17 krt adakoztak.

△ (A sághi pusztán) — Zalában — szénagyűjtés alkalmával egy harangot találtak, melynek csak koronája állt ki a földből, s abban megakadt a gyűjtő villája. A harang többet nyom. 63 fontnál s csaknem egészen ép; a rajta levő feliratból 1014-ki évszámot olvasták le, s így becses régiség. A Balaton lecsapolása előtt víz borította azt a helyet, hol most találták.

△ (Kulán) nagy jégeső volt. Németi körül Bars megyében pedig sok kárt okozott a tavaszi hideg. Egy éjszaki széllal jött hideg eső következtében a künnlevő birkának körülbelül egynolc zada elhullott. A kukoriczát, babot úgy megvette a hideg, hogy újra kell ültetni. A hernyó is sok kárt tett.

A nagyvilágból.

‡ (Az orosz czárra,) midőn Párisban két fiával és Napoleon császárral egy katonai szemlérről hazakocsizott, egy lengyel ifju rá lött, az erős töltés azonban a pisztolyt szétvetette, a kocsiiban ülők közül senki sem sérült meg. A tettest azonnal elfogták s törvénytörés elé állították. A czár kérte Napoleont, hogy ne végezzék ki.

‡ (Miksát) a mexikói köztársaságiak nem itélték halálra. Ujabb tudósítások szerint hadifoglyul tartják s valószínűleg száműzik.

‡ (Sarolta császárnéról) egyre szomorú hírek terjengnek. Ha nem valók is, mutatják, hogy állapotja igen aggasztó. Bécsben azt beszélék, hogy egy örülési roham alatt a tengerbe ugrott. Csak pusztá híre, de sokan elhiszik. — Azon orvosok, kik gyógykezelik, azon nézetben vannak, hogy utolsó kísérletképen családja körébe, Laeken kastélyba kellene vinni, hol született és fölnevelkedett.

‡ (Mathild főherczegnő utolsó pillanatai.) A szerencsétlen ifju főherczegnőt néhány nappal halála előtt a hetzendorfi kastélyba vitték. Itt fogta le szemeit a halál e hó 6-án. Reggeli 4 óraker halotti szentségekkel látták el. Az elmúlt éj végkép kimeríté erejét, de a főherczegnő teljesen eszméleténél volt, sőt szomorú környezetéhez is intézett vigasztaló szavakat. Hat óra körül azonban a fájdalmak hevesen megrohanták és sírásban tört ki. Atyja, Albrecht főherczeg az egész éjet a beteg ágya mellett töltötte. Néhány pillanattal halála előtt kérte atyját, hogy igazítsa meg feje alatt a vánkost. Ezek voltak utolsó szavai és ez volt utolsó kívánsága. Azután félrehajtá fejét, lecsukta szemeit, hogy többé föl ne nyissa, s csöndesen elhunyt atyja karjaiban. Atyja fájdalommal telt szízzel sietett, hogy a gyász esetet tudassa a császári családdal s a külföldi udvarokkal. Még akkor délelőtt minden oldalról táviraton érkeztek a mély részvétet kifejező szavak; a főherczegnő holttestét a hetzendorfi kastély egyik földszinti szobájában teríték ki faágyra, mely madráczokkal volt beborítva. A holttestet fehér selyem szemfödéllel takarták le, csak a fejet és arczot hagyva szabadon. A takarót fehér és piros rózsákkal hinték be. Az arcz kifejezésén nem látszottak a fájdalom duló nyomai, csak a szemek voltak bemélyedve; az ajkak körül megfagyott mosoly látszott. — A szép szőke haj le volt nyírva. A főnél kis asztalka állott, három gyertyával és feszülettel. A jobb oldalon elhelyezett imázsámoly-nál egy udvari lelkész imádkozott. Mindjárt a herczegnő elhunytá után az udvari kápolnában a házi káplány gyászmisét mondott. Épen a főherczegnő halálára egy nagy doboz érkezett. Lajos, az öreg bajor király küldött benne kedvencz unokájának virágokat a Berchtesgadenről. Már csak koporsójára érkezett. Mathild főherczegnőt a szerencsétlenség máj. 22-én érte és 15 napig szenvedett. Még a m. hó 21-én együtt fényképeztették le magukat a württembergi és hannoveri herczegnővel.

De már e napon is üldözte a balsors. A kastély parkjának taván Frigyes főherczeggel csolnakázván, a vízbe esett. De gyorsan kiugrott, a kastélyba szaladt, öltönyöket váltott; a következő napon pedig a lángok boriták el. — A temetés e hó 11-dikén délután 4 órakor történt meg, nagy tömeg részvéte mellett. Megjelentek a Bécsben levő főherczégek, főméltóságok, stb. A merre a gyászmenet elment, az ablakok legtöbbször szőnyegekkel volt ékesítve. A virággal és koszorúkkal elhalmozott koporsót hat gyászpompáju szürke ló vonta, s körülötte viaszfáklyákat vittek. A holttestet a kapuczinusok sirboltjába helyezték el. A korán elhunyt főherczegnő a Habsburg-családból a 101-ik, ki ott nyugoszsza örök-álmát.

‡ (Madrid ban) az énekés-világ egy kuriozumát bámulják Gyri kisasszonyban. Ha igaz, a mit róla irnak, csakugyan bámulatos. Gyri k. a.-nak mély, dörgegelmes hangja van, a legszebb bassushangok egyike. Női szerepeket nem énekelhet, mert az ő szerepköre kizárólag a bassus. Először az „Éjszak csillagá“-ban lépett fel a czár szerepében, szakállosan, bajszosan s nagy hatással. Az általános vélemény az róla, hogy „különös.“ Gyri k. a. olasz, alig 20 éves s szép.

‡ (A homburgi fürdőidény) már élénk. Eddig csaknem kizárólag a születés- és pénz-előkelőség érkezett meg, de ép ők adhatják a legnagyobb élnézetet. Május utolsó napjaiban 60—70 vendég érkezett egyszerre. Az első feltűnést egy görög özvegy, Zahurudisné idézte elő, nemzeti öltönyében, ragyogó ékszereivel s furcsa fogatjával, melyet maga hajt. E fogat kétkerekű, talyigalaku, s négy szép öszvér van belefogva, oly díszes és drága szerszámokkal, milyeneket kevés öszvér hordhatott. — Giraud párisi bankár szép nevével és négy szerencsen szolgájával jelent meg, kik közül kettő (harisnyásan, frakkban és magas kalapban) minden lépten követi őket. A fürdő egyik rendes vendége, Felber gróf, ki mindig keresi, hogy valami által feltűnhessék, most egy hat lábánál magasabb orosz inas kíséretében érkezett meg. Maga a gróf egyike a legkisebb embereknek, s óriás inasa mellett annál nagyobb az ellentét. A fürdővendégek jól mulatnak, midőn a gróft lovagolni látják: őt magát egy ritka magas és csontos paripán, hosszú inasát pedig egy kis, kövér poroszkaló lovon, melyről csaknem a földre lóg a lába. A hirhedt játékbarlangnak is megvannak kisebb hősei, de a nagyobbak még hiányoznak, vagy legalább senkitem ért még oly nyereség vagy veszteség, hogy a „rouge et noir“ hőse lehessen.

‡ (Stuart Mill,) ki közelebb a nők szavazati joga mellett emelt szót az angol parlamentben, természetesen egyszerre népszerű lett a hölgyek előtt. Arczképét melltükre, karpereczekre alkalmazzák, s sokat beszélnek róla. Az ország minden részéből kapott hölgyektől elismerő sorokat, a növegyletek pedig köszönő-iratokkal árasztották el. Stuart Millnek sok meglepetésben és ajándékban is volt része. Kapott azonban levele-

ket, melyek dühösen kikelnek ellene. Férfiak irták ezeket, a mennyire csak kitelt, gúnyolva Stuartot.

Egyveleg.

— **Külföldi lapok** nagyon sokat irnak a koronázásról, csaknem kivétel nélkül egész elragadtatással. — Igy a „Journal des Debats“ levelezője is, kinek rosz kalauza lehetett Budapesten, mert a Lloyd-épületet a megyeháznak mondja, és feldisítését a magyar hölgyeknek tulajdonítja. De ő is el van ragadtatva, tetszettek neki a bandériumok, a mágnások, kiknek öltözékére megjegyzi, hogy prémes köpeny volt rajtuk, és e köpenyt attilának hívják, valószínűleg a hunnok emlékére. Persze hogy nem attilának, hanem mentének hívják. A görbe kardok szintén tetszettek s pallasche-nak (pallos) nevezi azokat. Azt is mondja még, hogy a király a sz. István által előirt eskü szerint esküdött meg az alkotmányra. A magyar czimerben semmi mást nem látott, csak három arany-szalagot; ezek a három főfolyamot ábrázolják. Az a híre pedig igen mulatságos, hogy egy magyar mágnás oly nagy arany tálat ajándékozott, melyen a sült ökör egészen elfért. — A „Times“ levelezőjének is tetszett minden, bár a főurak és bandériumok öltözetében bizonyos barbár emlékeket látott, az ősi emlékekhez való ragaszkodásra pedig azt mondja, hogy kegyeletes elnézést érdemelnek. Épen Anglia fia mondja ezt, hol ősi szokás szerint a parlamentben most is gyapjus-zsákokon ülnek, habár csak pro forma is; s a Guy-Favkes löpor-összeesküvés évfordulati napján a parlament pinczéit ünnepélyesen, nagy ceremóniákkal vizsgálják meg, ha nincs-e ott elrejtve valami új Guy-Favkes, a ki légbe akarná röpíteni a parlamentet, — s a hol a nemzeti régi szokásokat még annyi sok egyébben elevenítik fel évenként.

— **Törpék színháza.** Nápolyban egy vállalkozó arra a gondolatra jött, hogy törpékből egész szintársulatot állít össze, s előadásokat rendez velök. E kis emberekkel minden nevezetesebb darabot, mely épen furorét csilált, elő akar adni, hogy a közönség azonnal megismerkedhessék velök. Ugy okoskodik, hogy a kis színészeknek kis színpad kell, tehát a díszletek, öltönyök sokkal kevesebbe kerülnek, mégis fényesen lehet kiállítani minden darabot. Eddig sikerült is neki 12 törpe férfit és 4 nőt egybegyűjteni, kik közül a legmagasabb is alig haladja meg a 4 lábat. A férfiak közt van kettő — egy spanyol és egy francia — kiket kitűnő drámai tehetségnek mondanak; egy görög törpe hölgyet pedig bájos apróságnak. A legnagyobb baj azonban, hogy nem lehet velök operát előadni, mert nincs köztük egyetlen sem, kinek hangja csak reményeket is ébreszthetne énekes jövője iránt.

— **Tulipán-pör.** A tulipánok hazájában Harlemben már egy pár századdal előbb is elég volt egy tulipán-hagyma arra, hogy viszályokat idézzen

elő. Most ismét hasonló pöre van Halfen és Tichel virágkedvelőknek. Az eset következő: Halfen és Tichel már évek óta azon törték fejüket, hogy a georgina, nárcisz és tulipán egyesüléséből új tulipán-fajt állítsanak elő. Már tizenkét éve, hogy a hagymákkal és gumókkal kísérleteket tettek, s mindketten arra a meggyőződésre jöttek, hogy sok év szükséges rá, míg sikerül a czélt elérni. Két év előtt Halfen és Tichel összezörrenetek, s nem beszéltek egymással. E tél végén Halfen sokak előtt úgy nyilatkozott, hogy reménye van, miszerint e tavaszon meg lesz az óhajtott tulipán-faj. Már a múlt évben egész georginához hasonló tulipánja volt, és még június elején sem hullatá el szirmait. Halfen nagy gondnal vigyázott cserepeire, melyekben a hagymák voltak elvetve. Márczius 5-ikének éjjelén zajt hall. Azonnal fölkel, csöndesen kiment s egy embert látott a virágházból kijöni. Halfen utána futott, s mielőtt a kerítésen átugorhatott volna, nyakon ragadta. A Tichel kertésze volt, s a féltett tulipán-cserép volt nála; hogy védelmezze magát eldobta ezt, s a küzdelemben összegázolták. Halfen nem bocsátotta el, s a kertészek segítségével a rendőrséghez kísérté. A kertész azt vallotta, hogy Tichel 20 tallért ígért neki, ha a virágot ellopja; Halfen pedig 10,000 tallért kér most a tulipánért. Tichel tagadja, hogy ő szolgált volna föl a kertésznek, míg ez két tanut tud erre nézve biznyságul előállítani. Az ügyet máj. 2-ikán kezdték tárgyalni, s a törvényszék az ülésben megállapítá Tichel bűnösségét. Előttünk talán különösnek tetszhetik, ha megtudjuk, hogy egy tulipán miatt 17 tanut hallgattak ki eddig, s Tichel két ügyvéddel védelmezeti magát; Harlemben azonban természetesen találják, mert azt hiszik, ha Halfennek csakugyan sikerül oly tulipánt előállítani, milyet akart, többet kap mellette 10,000 tallérnál.

— **Mr. Brocks palotája.** A mi koronázási pompánk után egy másik pompás és dúsgazdag képet említhetünk egy new-yorki levelező után. E pazar kép Brocks Vilmos bankár palotájában táru fel. A város déli részén, a nyaralók közt fekszik kétemeletes palotája, s az egészet vasrácszat s park veszi körül. Négy kapu vezet a parkba, minden kapu a vasöntődék valódi mesterműve. Ha kocsi ér a kapu elé a kapu egyszerre magától kitarul, mintegy varázsütésre. Ezt a földre rejtett s vaslemezzel borított gépezetek eszközlik. A park valódi paradicsom. Ezerekbe kerül fenntartása, mert télen a forró égövi növények miatt az egész kertet egészülva fűtik. Barlangok, földalatti alagok, vizesések, terraszok egymást érik. A kert ösvényei labirinth-szerűek, s négy oly hely van, melyek tökéletesen hasonlók egymáshoz, ugy hogy az ismeretlen nem tud eligazodni. Nyári estélyek alkalmával az egész parkot gázzalvilágítják. A lombok közt nagy kalitkák vannak elrejtve, melyekben madarak énekelnek.

Az utakat színes porond fedi. A palotába fehér márvány-oszlopok közt, fehér márvány-lépcsőkön lehet feljutni. A palota szobáinak ajtai csodálatos alkotásuak. Hirtelen egy katonai őrházacsksának látszanak, majd félőlnyi üreggel. Ebbe kell belépni s egy kristály-fogantyut megnyomni, melyre az aczélból készült oldalak egyszerre megfordulnak s hátunk mögé kerülnek, míg előttünk szabad az ut s beléphetünk a szobába. Minő fény, minő pompa és gazdagság tárul a belépő elé. Az egyik terem pamlagai és székei mahagoni-fából vannak faragva s kiterjesztett szárnyu sasokat mutatnak; az üző a két szárny közt találja meg helyét. A süppedő szőnyegek Indiát, a butorzatok ékiteményei Californiát képviselik. Lady Brocks termeit hófehér márvány borítja, domborművekkel. A butorok szögei és pántjai aranyok.

Rejtvény.

Vilmtól.

3.	7.	Emelkedik merészen.	=	ar			
8.	6.	Sokaknak réme lészen.	=	ar			
4.	8.	Uralkodik, védik, védelmez.	=	ar			
1.	2.	3.	4.	Lángja, fagya hej! veszedelmes.			
9.	10.	5.	6.	Ebben —			
8.	6.	9.	10.	Szeretsz keresni engem.			
1.	2.	3.	9.	Ha szép vagyok, kedvelsz ruhádban.			
6.	5.	2.	Sok út szertesztét a hazában.				
7.	3.	2.	A föld mélyéből származom.				
1.	8.	6.	Nem maradsz tőlem szárazon.				
3.	2.	Mindenki szereti, ha jó,					
3.	9.	10.	Kivált hogyha erre való.				
6.	3.	2.	1.	Egyik neme az ételnek.			
8.	1.	7.	5.	9.	10.	A földnek gyomrában termék.	
1.	2.	8.	6.	9.	10.	Ez —	
4.	3.	1.	2.	A madarakkal ezt tesz.			
9.	10.	3.	6.	Sok uzsorás és a szabó.			
2.	1.	3.	7.	5.	9.	10.	Nagy erdőt és pusztát lakó.
3.	6.	A ki csak járt iskolában.					
3.	9.	Jó ha erős kézben, lábban.					
7.	3.	6.	5.	9.	10.	Gyönyörködöl beennem tavaszszal.	
3.	4.	8.	9.	E napon rakva áll sok asztal.			
1—10.	Könyvek között mosolyog,						
Egről a földre ragyog.							

A lapunk 11-dik számában közölt rejtvénynek értelme: **Deák Ferencz.** Megfejtését beküldték: Liliom Izabella, Kovács Lujza, V--y Mari.

TARTALOM. Nők köre: Általános divattudósítás. *K. Beniczky Irmától.* — A divatkép leírása. — A vaj. — A háziúr dolgozó-szobája. — Hasznos tudnivalók. — Konyhászat. — Kertészet. *Máriától.* — **Olvasó-asztal:** A koronázás. — A koronázás után. — Nők hivatása. Elvszólás. — Egyszerűség. — A rózsafa panasza. (Román.) *Szulik Józseftől.* — Nem jó a szerelemmel tréfálni. (Beszély.) *Milesz Bélától.* — Mányik Ernesztina. — Egy éj Ámsterdamban. *Z. E.* — Könyvszemle. — Színház és művészet. — Hirharang. — Vidéki posta. — A nagyvilágból. — Egyveleg. — Rejtvény.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.

Előfizetési fölhívás

a

DIVATVILÁG

czimü

szépirodalmi, ismeretterjesztő és divatlapra.

Lapunk bevégezvén első-féléves pályafutását, nyugodt lelkismerettel utalhatunk a t. olvasóink kezei közt levő számokra, hogy megítélve működésünket, mindenki beismerje, miszerint a magunk elé tűzött czéllal teljesen tisztában vagyunk és azt elérni képesek is leszünk, valamint hogy beismerjék azt is, miszerint **lapunk valóban rég érzett szükségét pótol, s így a pártolásra érdemes.**

A „Divatvilág“ az összes magyar hölgyek számára szerkesztett szépirodalmi, ismeretterjesztő és divatközlöny, mely tárgyalja a **családi élet minden viszonyait, a női hivatás és foglalkozás minden ágát, ismerteti a gyakorlati életben szükséges és hasznos tudományokat, utmutatóul szolgál a háztartás- és gazdasszonykodásban, kimerítőleg foglalkozik a divattal, részletes jelentést hozva ennek minden czikkeiről, — szépirodalmi részében oly dogozatokat nyújt, melyek ne csak gyönyörködtessék, de **neveljék, képezzék** is a szívet, az elmét; szóval: arra törekszünk, hogy „Divatvilág“-unkban a társadalom minden osztályu hölgye föltalálja világát.**

Lapunk ezentul is minden hó **8-án és 23-án** jelenik meg a legnagyobb másfél iven s oly bő tartalommal, minőt egy hazai divatlapban sem találhatni.

A „Divatvilág“ minden száma hoz **mellékletet**, és pedig havonként egyszer **divatképet**, egyszer szabási s más női munkákat ábrázoló **mintarajzokat**. Mind a divatképek, mind a mintarajzok egyenesen külföldön rendelvék meg, így szépségek által, mondhatjuk, meg fogják lepni t. előfizetőnőinket; egyszersmind megjegyezzük, hogy **minden divatképnek** illető **szabását** is közöljük a másik számban. — Egyuttal azon ígéretet is tehetjük, hogy — ha tömeges pártolás által lehetséges leend — **minden számmal adunk divatképet és mintarajzot**. Hogy ezt beválthassuk, egyedül a közönség részvététől függ.

Mindennemű megbízásokat a szerkesztőség **gyorsan és pontosan** teljesít.

A „Divatvilág“-gal össze levén kötve a „Regelő“ czimü regény- és beszély-folyóirat (megjelenik minden hó **15-én és 30-án**, a legnagyobb 8-adrét alaku s 128 hasábos füzetekben), — azon t. előfizetők, kik **mindkét lapot megrendelik**, tetemes **előnyben** részesülnek.

A „Regelő“ minden évfolyama **két kisebb vagy egy nagy képet** hoz műlapul, e műlapot a „Divatvilág“ összes előfizetői is, a szállítási költség lefizetése mellett, **ingyen** kapják meg.

Előfizetési föltételek

a „Divatvilág“-ra külön, — és a „Divatvilág“- s a „Regelő“-re együttesen:

Előfizetési ár a „Divatvilág“-ra egész évre **8 ft.**, félévre **4 ft.**, negyedévre **2 ft.**

Azon előfizetők számára pedig, kik a „Regelő“ czimü mulattató tartalommal megjelenő folyóiratot is járatják, a „Divatvilág“ egész évre csak **6 ft.**, félévre **3 ft.**, negyedévre **1 ft. 50 kr.**

Tehát a „Divatvilág“ és a „Regelő“ együttesen megrendelhető egész évre **12 ft.**, félévre **6 ft.**, negyedévre **3 ft.**

Gyűjtőknek minden tíz, egyszerre beküldött előfizető után tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

Az előfizetési pénzek a „Divatvilág“ kiadó-hivatalába (egyetem-utca 4. sz. a.) küldendők; a „Divatvilág“-ot illető egyéb levelek pedig a szerkesztőséghez (József-külváros, ősz-utca, 4-ik sz., földszint) czimzendők.

Kelt Pesten, június hó 23-án, 1867.

Kuliffay Ede,

a „Divatvilág“ főmunkatársa.

Heckenast Gusztáv,

a „Divatvilág“ és „Regelő“ kiadó-tulajdonosa.

K.-Beniczky Irma,

a „Divatvilág“ szerkesztője.

Melléklet: 1) Divatkép. 2) Mintarajzok. 3) Előfizetési felhívás a „Vasárnapi Ujság“ és „Politikai Ujdonságok“-ra.